

Odsun německého obyvatelstva

Karlovarský kraj patřil před druhou světovou válkou k oblastem s nejvyšším podílem německého obyvatelstva v Československu. V roce 1938 bylo území připojeno k nacistickému Německu jako součást Sudet a většina místních Němců získala říšské občanství. Konec války v květnu 1945 proto přinesl zásadní změnu. Československé úřady usilovaly o obnovení předválečného státu a zároveň o odstranění německého vlivu z pohraničí. Karlovarsko se stalo jedním z hlavních center poválečného odsunu Němců.

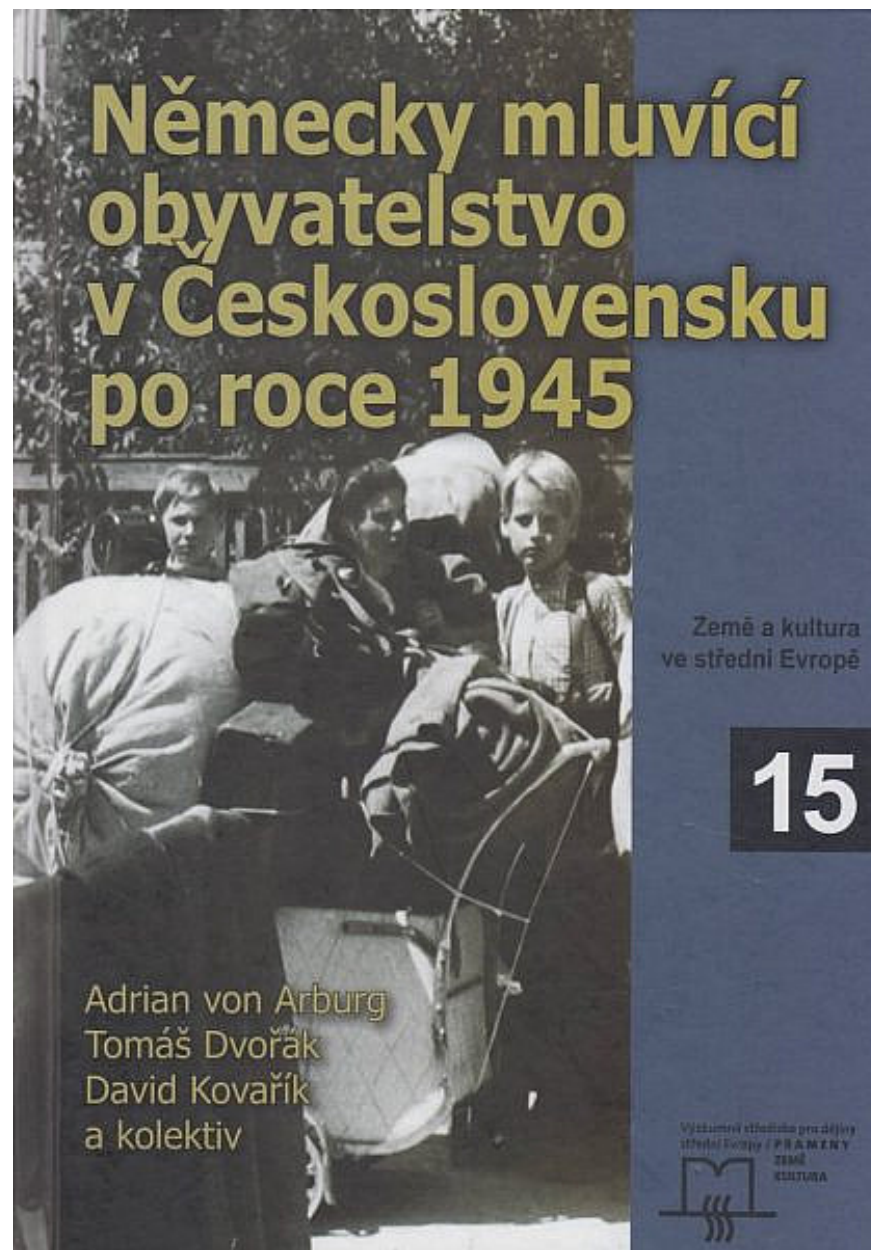
Bezprostředně po osvobození panovala v regionu napjatá atmosféra. Mnoho Čechů vnímalo místní německé obyvatelstvo jako kolektivně odpovědné za rozbití Československa, nacistickou okupaci a válečné zločiny. Již v průběhu jara a léta 1945 docházelo k internacím, zabavování majetku a k tzv. divokému odsunu, tedy neorganizovanému vyhánění Němců přes hranice nebo do sběrných táborů. Na Karlovarsku vznikla řada internačních a pracovních zařízení, v nichž byli Němci soustředováni před dalším transportem.

Právní rámec vysídlení vytvořily Benešovy dekrety, zejména dekret č. 33/1945 Sb., o ztrátě československého občanství osob národnosti německé a maďarské a následná opatření týkající se konfiskace majetku a pracovní povinnosti. Němci byli evidováni, označováni zvláštními průkazy a často zařazováni do pracovních skupin. V mnoha obcích Karlovarska museli odevzdat majetek a připravit se na odsun.

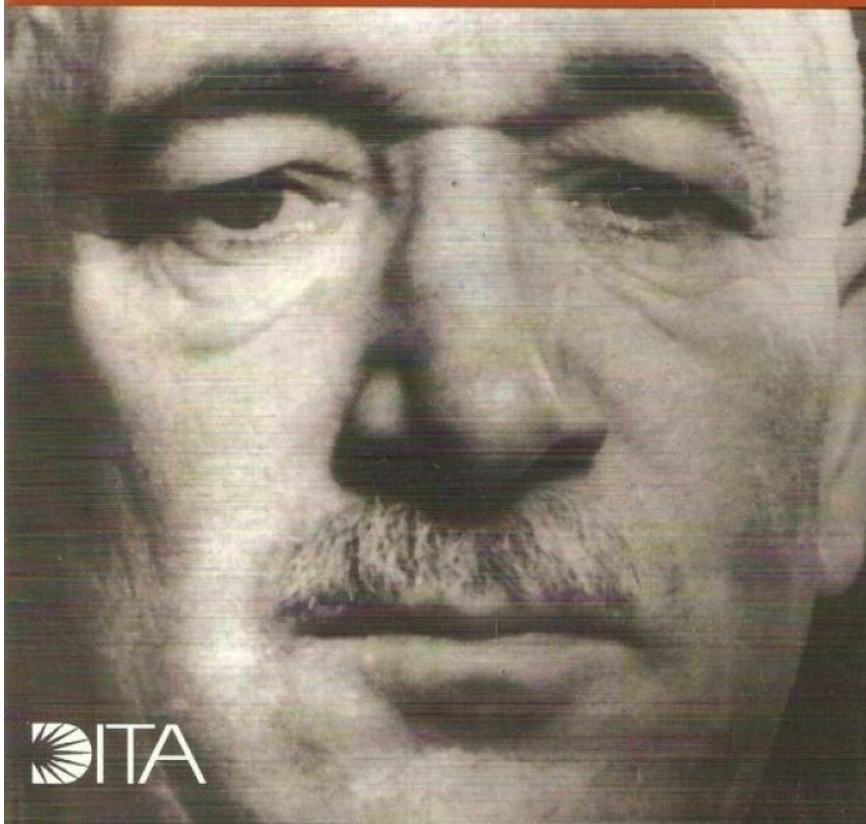
Organizovaný odsun začal na Karlovarsku počátkem roku 1946 na základě rozhodnutí vítězných mocností na Postupimské konferenci. Transporty směřovaly především do americké okupační zóny Německa. Z nádraží v Karlových Varech, Chebu, Sokolově a dalších městech odjížděly vlaky s tisíci lidí, kteří si mohli vzít jen omezené množství osobních věcí. Podle dobových údajů opustilo během organizovaného odsunu území Karlovarska více než 350 tisíc Němců.

Vysídlení zásadně změnilo charakter regionu. Mnohé obce přišly během několika měsíců o většinu obyvatel. Následovalo rozsáhlé dosídlování českým a slovenským obyvatelstvem z vnitrozemí, reemigranty z Volyně, Rumunska či Jugoslávie a také lidmi, kteří přišli za prací do pohraničí. Přesto se řadu let nedařilo nahradit původní počet obyvatel ani obnovit hospodářský život v plném rozsahu. Některé vesnice zanikly úplně a kulturní kontinuita oblasti byla přerušena.

Odsun německého obyvatelstva z Karlovarského kraje patří dodnes k nejdiskutovanějším kapitolám českých dějin. Historici se shodují, že šlo o důsledek nacistické okupace, válečných zkušeností a poválečných politických rozhodnutí, zároveň však upozorňují na lidské utrpení, které odsun provázelo. Současný výzkum se proto snaží zkoumat nejen politické a právní souvislosti odsunu, ale také osudy jednotlivých lidí, kteří byli nuceni opustit kraj, v němž jejich rodiny často žily po staletí.

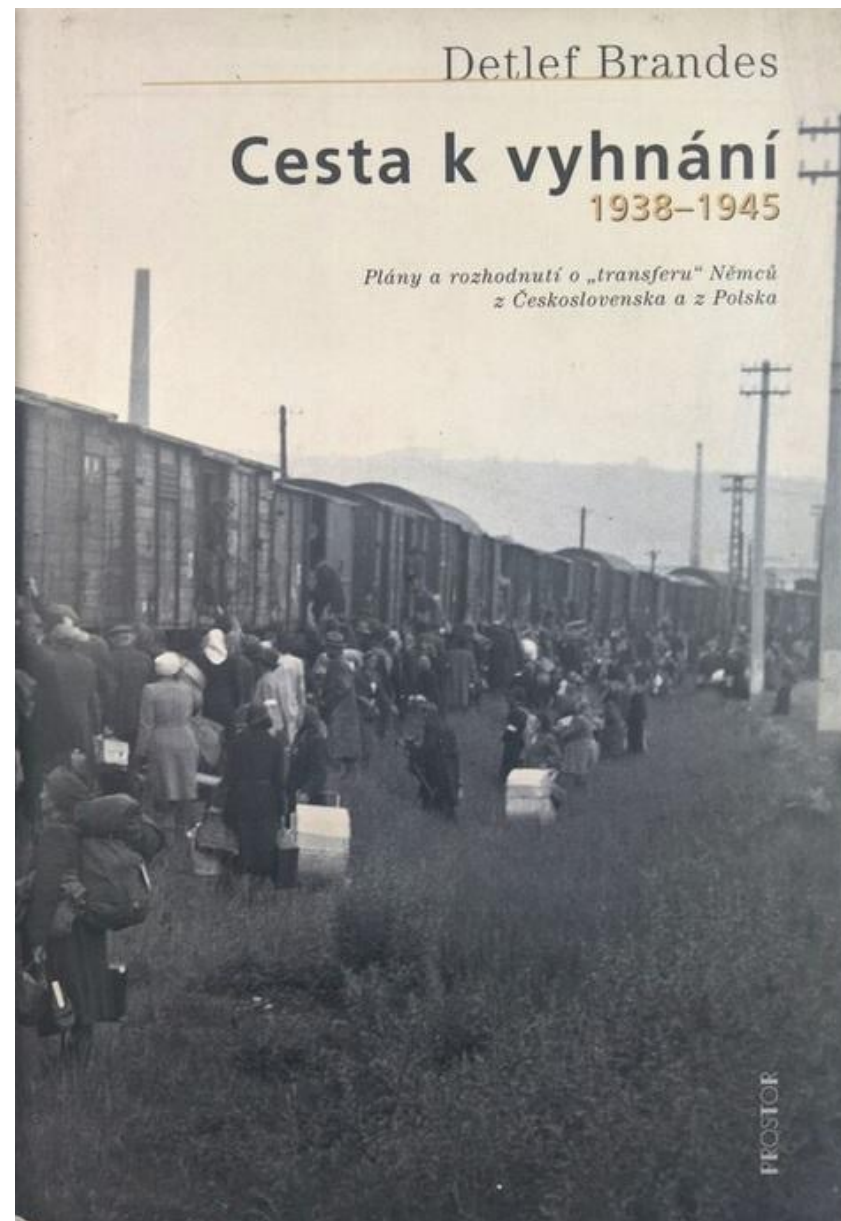

EDVARD BENEŠ
ODSUN NĚMCŮ
Z ČESKOSLOVENSKA

 ITA

TOMÁŠ STANĚK
**Odsun Němců
z Československa
1945-1947**

ACADEMIA
NAŠE VOJSKO

MEZI FAKTY A VINOU:
Proměny interpretace poválečného
odsunu a role aktivismu

**OKUPACE
1939 - 1945**
REPRESE
ARIZACE
TEROR
KOLABORACE

**Odsun jako důsledek,
nikoliv příčina**

**1945
ODSUN:**
BEZPEČNOST
OBNOVA STÁTU
NÁSLEDEK, NE PŘÍČINA

Miloslav Krajiček

www.vlasteneckaklubovna.cz

www.kritikanekritika.cz

CESTA

K DEKRETŮM

a odsunu Němců

Jan Němeček
a kolektiv

Průvodce

Krvavé léto 1945

Poválečné násilí v českých zemích

ACADEMIA Jiří Padevět

Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951

Češi a Němci do roku 1945
Úvod k edici

I.

Adrian von Arburg
Tomáš Staněk (ed.)

Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951

Duben – srpen/září 1945:
„Divoký odsun“ a počátky osídlování

II.1

Adrian von Arburg
Tomáš Staněk (ed.)

Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951

Srpen/září – prosinec 1945:
Příprava organizovaného odsunu
a postup osídlování

Obsahuje
CD-ROM

II.2

Adrian von Arburg
Tomáš Staněk (ed.)

Vysídlení Němců a proměny českého pohraničí 1945–1951

Akty hromadného násilí v roce 1945
a jejich vyšetřování

II.3

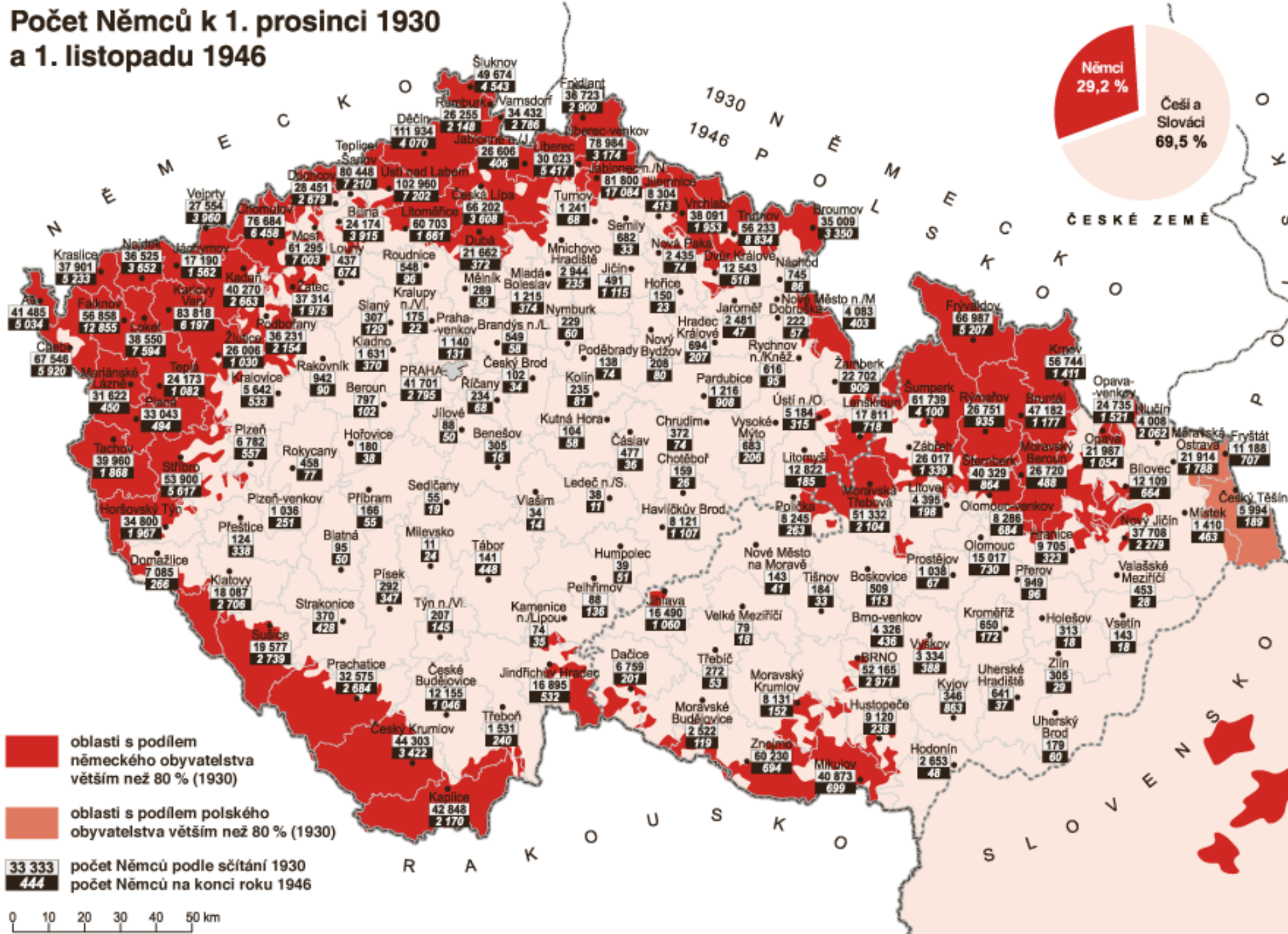
Adrian von Arburg
Tomáš Staněk (ed.)

Počet Němců k 1. prosinci 1930 a 1. listopadu 1946

Dekret presidenta republiky ze dne 19.června 1945

o potrestání nacistických zločinů, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech.

O přísnou spravedlnost volají neslychané zločiny, kterých se dopustili nacisté a jejich zrádci spolupviníci na československu. Porobení vlasti, vraždění, zotročování, loupění a ponižování, jehož obětí byl československý lid, a všechna ta stupňovaná německá zvrstvá, kterým bohužel pomáhali anebo asistovali i zpronevěřivší se občané českoslovenští, z nichž někteří zneužili při tom i vysokých úřadů, mandátů nebo hodností, musí dojít zeslouženého trestu bez průtahů, aby nacistické a fašistické zlo bylo vyvráceno z kořene. Proto ustanovují k návrhu vlády takto:

Hlava I.

Zločiny proti státu.

§ 1.

Kdo se v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 :/ dopustil na území republiky nebo mimo některého z těchto zločinů podle zákona na ochranu republiky ze dne 19.března 1923, č.50 Sb.

úkladů o republiku /: § 1 :/, trestá se smrtí; kdo se dopustil příprav úkladů /: § 2 :/, ohrožení bezpečnosti republiky /: § 3 :/, prorady /: § 4, čis.1 :/, zrády státního tajemství /: § 5, čis.1 :/, vojenské zrády /: § 6, čis.1,2 a 3 :/ a násilí proti ústavním činitelům /: § 10, čis.1 :/, trestá se těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí a za okolností zvláště přitěžujících smrtí.

§ 2.

Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 :/ byl členem organizací : Die Schutzstaffeln der Nationalsozialistischen Deutschen Arbeiterpartei /: S.S.:/, nebo Freiwillige Schutzstaffeln /: F.S. :/, nebo Rodobraný, nebo Szabadcsapatok, nebo jiných zlejnmenovaných organizací podobné povahy, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let a za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí.

§ 3.

/1/ Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 :/ propagoval nebo podporoval fašistické nebo nacistické hnutí, nebo kdo v oné době tiskem, rozhlasem, filmem nebo divadlem, nebo na veřej-

ném shromáždění schvaloval nebo obhajoval nepřátelskou vládu na území republiky nebo jednotlivé nezákonné činy okupačních velitelství a úřadů a orgánů jim podřízených, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let, spáchal-li však takový zločin v úmyslu, aby rozvrátil mravní, národní nebo státní vědomí československého lidu, zejména československé mládeže, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště přitěžujících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí, nebo smrtí.

/2/ Kdo v téže době byl činníkem nebo velitelem v organizacích Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei /:NSDAP:/ nebo Sudetendeutsche Partei /:SDP:/ nebo Vlajka, Hlinkova nebo Svato-plukova garda, nebo v jiných fašistických organizacích podobné povahy, trestá se, nedopustil-li se činu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let.

§ 4.

Československý občan, který v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 :/ v zahraničí rozvracel hnutí, směřující k osvobození Republiky Československé v její předmitchovské ústavě a jednotnosti, anebo jinak vědomě poškozoval zájmy republiky československé, zejména kdo ohrožoval bezpečnost občanů, pracujících pro osvobození republiky doma, trestá se, nedopustil-li se zločinu přísněji trestného, těžkým žalářem od pěti do dvaceti let.

Zločiny proti osobám.

§ 5.

/1/ Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 :/ dopustil se ve službách, nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců, nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací, či členů, těchto zločinů:

a/ podle trestního zákona ze dne 27.května 1923, č. 117 ř.z., zločinu veřejného násilí loupeží lidí /: § 90 :/, veřejného násilí nakládáním s člověkem jako s otrokem /: § 95 :/, vraždy /: §§ 134 až 137 :/, zabítí /: §§ 140 a 141 :/ a těžkého poškození na těle /: § 156 :/;

b/ podle trestního zákona zák.čl.V/1978 zločinu vraždy /: § 278 :/, úmyslného zabítí /: § 279 :/, těžkého ublížení na těle s následky smrtelnými /: §§ 308 a 307 :/ a loupeže dětí /: § 317 :/, trestá se smrtí.

/2/ Kdo v téže době, za těchto okolností a za týmž účelem se dopustil těchto zločinů:

a/ podle trestního zákona ze dne 27.května 1923, č.117 ř.z. zločinu veřejného násilí neoprávněným omezením osobní svo-

body člověka /: § 93 :/, veřejného násilí vydíráním /: § 98 :/, veřejného násilí nebezpečným vyhrožováním /: § 99 :/ a těžkého poškození na těle /: §§ 152 a 155 :/;

b/ podle trestního zákona zák.čl.V/1978 zločinu bezprávného omezení osobní svobody člověka /: §§ 323, 324 a 325 :/ těžkého ublížení na těle /: § 301 :/ a vydírání /: §§ 350 a 353 :/, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let.

§ 6.

/1/ Kdo v téže době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 :/ nařídil ve prospěch válečného úsilí Německa nebo jeho spojenců nucenou nebo povinnou práci, a ten, kdo při vydání a výkonu takového nařízení spolupůsobil, trestá se, nedopustil-li se zločinu přísněji trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let.

/2/ Byl-li však takovým nařízením obyvatel republiky donucen pracovat v cizině, nebo za okolností, nebo na místech jeho života nebo zdraví nebezpečných, trestá se vímik bez ohledu na účel práce těžkým žalářem od deseti do dvaceti let.

§ 7.

/1/ Kdo sám nebo v součinnosti s jinými v době zvýšeného ohrožení republiky /§ 18 / ve službách nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců, nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů zavinil ztrátu svobody obyvatele republiky bez jiných následků, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do dvaceti let. Způsobil-li vímik takto ztrátu svobody větší počtu obyvatel republiky, může soud uložit trest těžkého žaláře od dvaceti let až na doživotí, za okolností pak zvláště přitěžujících trest smrti.

/2/ Kdo v téže době, za těchto okolností, za týmž účelem a týmž způsobem způsobil obyvateli republiky těžké ublížení na těle bez těžkých následků /: odst.3 :/, trestá se za zločin těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště přitěžujících žalářem od dvaceti let až na doživotí. Byl-li však takto postižen větší počet osob, může soud uložit trest smrti.

/3/ Kdo v téže době a za těchto okolností, za týmž účelem a týmž způsobem způsobil současným usnesením, rozsudkem, nařízením, nebo správním rozhodnutím jakéhokoliv druhu, výkonem rozsudku, nařízením, nebo správním rozhodnutím, nebo jinak smrt obyvateli republiky, těžké ublížení na těle obyvateli republiky s následky označenými v § 156 tr.z. č. 117/1923 ř.z. a v §§ 306, 307 tr.zák. zák.čl.V/1978, nebo jeho deportaci, trestá se za zločin smrti.

14104/45

č. 1595/46

Zločin v proti majetku.

§ 8.

/1/ Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 / se dopustil ve službách, nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců, nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů těchto zločinů:

a/ podle trestního zákona ze dne 27.května 1852 č. 117 ř.z. zločinu veřejného násilí zlomvalným poškozením cizího majetku /: § 85 / a následky podle § 86, odst. 2, Zhářství /: § 166 /: za okolností a s následky podle § 167 písm.a/, loupeže /: § 190 /: za okolností a s následky podle § 195,

b/ podle trestního zákona zák.čl.V/1878 zločinu Zhářství /: § 424 /: loupeže /: §§ 344 a 345 /: za okolností a s následky podle § 349, odst. 1, bod 2 a odst. 2, trestá se smrtí.

/2/ Kdo v téže době a za týchž okolností a za týmž účelem se dopustil těchto zločinů:

a/ podle trestního zákona ze dne 27.května 1852 č. 117 ř.z. zločinu veřejného násilí násilným vpadnutím do cizího nemovitého statku /: § 83 /: veřejného násilí zlomvalným poškozením cizího majetku /: §§ 85, 86, odst. 1 /: Zhářství /: § 166 /: za okolností a s následky podle § 167 písm. b/až g/, krádeže /: §§ 171 až 180 /: zpronevěry /: §§ 181 až 183 /: podílnictví na krádeži nebo zpronevěře /: §§ 185 a 186 /: loupeže /: § 190 /: za okolností a s následky podle §§ 191 až 194, podílnictví na loupeži /: § 196 /: podvodu /: §§ 197 až 201, 203 /:

b/ podle trestního zákona zák.čl.V/1878 zločinu porušení domácnosti soukromými osobami /: §§ 330 a 331 /: přečinu poškozením cizího majetku /: § 418 a 430 /: který se za okolností odst. 1 tohoto § u kvalifikuje jako zločin, Zhářství /: §§ 422 a 423 /: krádeže /: §§ 333 až 341 /: nakořím čin není trestný podle odst.1, písm.b/ tohoto paragrafu, podílnictví /: § 370 /: podvodu /: § 379 ve znění § 50 trestní novely /: za okolností podle § 383, odst. 2 s výjimkou § 382,

trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let a za okolností zvláště příškrůjících těžkým žalářem od dvaceti let až na doživotí.

§ 9.

Kdo sám, nebo v součinnosti s jiným v době zvýšeného ohrožení republiky /§ 18 /: ve službách, nebo v zájmu Německa, nebo jeho spojenců nebo republiky nepřátelského hnutí, jeho organizací či členů způsobil soudním usnesením, rozsudkem, nařízením, nebo správním rozhodnutím jakéhokoliv druhu, nebo výkonem rozsudku, nařízením nebo správním rozhodnutím, že Československému státu nebo právnícké

či fyzické osobě bylo proti zákonu republiky ořáno jich jmění zcela nebo zčásti, trestá se, nedopustil-li se zločinu přímějí trestného, za zločin těžkým žalářem od deseti do dvaceti let, a za okolností zvláště příškrůjících žalářem od dvaceti let až na doživotí.

§ 10.

Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky /: § 18 /: zneužil tísně, způsobené národní, politickou či rasovou persekucí, aby se obohatil na úkor státu, právnícké či fyzické osoby, trestá se, nedopustil-li se činu přímějí trestného, za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let.

U d a v a ě s t v í .

§ 11.

Kdo v době zvýšeného ohrožení republiky ve službách nebo zájmu nepřítelů, nebo využívaje situace přívoděné nepřátelskou okupací jiného pro nějakou skutečnou nebo vymyšlenou činnost udal, trestá se za zločin těžkým žalářem od pěti do deseti let. Zavínil-li však udavač svým udáním ztrátu svobody Československého občana, trestá se těžkým žalářem od deseti do dvaceti let. Mělo-li udání za přímý nebo nepřímý následek ztrátu svobody většího počtu lidí nebo těžkou újmu na zdraví, trestá se doživotním žalářem, mělo-li za následek něčí smrt, trestá se smrtí.

V š e o b e c n á u s t a n o v e n í .

§ 12.

Podle tohoto dekretu bude potrestán i cizinec, jenž se dopustil zločinu, uvedeného v §u 1, nebo některého ze zločinů, uvedených v §§ 4 až 9 v cizině, dopustil-li se jich na Československém státním občanu nebo na Československém veřejném nebo soukromém majetku.

§ 13.

/1/ Jednání trestné podle tohoto dekretu není ospravedlněno tím, že je nazívaly nebo dovolovaly předpisy jiného práva než Československého, nebo orgány, zřízené jinou státní mocí než Československou, aniž jest omluveno tím, že pachatel takové neplatné předpisy za ospravedlněné považoval.

/2/ Také neoospravedlněje pachatele, že konal svojí služební povinnost, jednal-li s obzvláštní horlivostí, překročuje tak ve značné míře normální rámec svých povinností, nebo byl-li činný v úmyslu napomáhat válečnému úsilí Němců /: jejich spojenců /: poškodit či mařit válečné úsilí Československa /: jeho spojenců /: nebo jednal-li z jiné zřejmě zavržitelné pohnutky.

/3/ Neodolatelné donucení rozkazem představeného nezpůsobuje viny nikoho, kdo se dobrovolně stal členem organizací, jejichž členství ukládalo vykonat každý, i zločinný rozkaz.

§ 14.

Odsoudil-li soud pro zločin v tomto dekretu uvedený a neupustil-li od trestu /: § 16, odst. 2 /: , vysloví zároveň:

a/ že odsouzený pozbývá na určitou dobu, nebo navždy občanské cti /: § 15 /: ;

b/ že odsouzený část trestu na svobodě nebo celý trest odpyká ve zvláště nucených pracovních oddílech, které se zřídí zvláštěm zákonem;

c/ že celé jeho jmění nebo část jeho jmění propadá ve prospěch státu.

§ 15.

Pozbytí občanské cti /: § 14, písm.a/ /: znamená:

1. trvalou ztrátu vyznamenání, řádů a čestných odznaků, veřejných služeb, hodností a funkcí, akademických hodností, jakož i ztrátu občasných a zaopatřovacích požitků, platů z milosti a všelichých jiných platů z peněz veřejných;

2. u poddůstojníků degradaci a u důstojníků kasaci;

3. ztrátu způsobilosti k nabytí, výkonu a opětovnému nabytí práv uvedených pod číslem 1 a 2, a práv ztracenými hodnotami podmíněných;

4. ztrátu práva voliti a volen nebo povolán býti k veřejné funkci, nebo hlasovati ve věcech veřejných;

5. ztrátu způsobilosti zastávati funkce ve sdruženích /: spolcích nebo jiných útvech podobných /: ;

6. ztrátu způsobilosti býti vlastníkem, vydavatelem, nebo redaktorem, nebo jakkoliv spolupůsobilí při vydávání, redakci periodického tiskopisu, jakož i nakládati, vydávati a uveřejňovati tiskopisy neperiodické;

7. ztrátu způsobilosti konati veřejné přednášky nebo projevy;

8. ztrátu způsobilosti k práci ve výchovných nebo uměleckých institucích nebo podnikcích;

9. ztrátu způsobilosti býti zaměstnavatelem nebo spoluzaměstnavatelem;

10. ztrátu způsobilosti provozovati svobodné zaměstnání;

11. ztrátu způsobilosti býti členem představenstva /: správní rady /; společností a společenstev;

12. ztrátu způsobilosti býti vedoucím úředníkem v podniku soukromém.

Kdo přestoupí zákezy v tomto paragrafu obsažené, bude potrestán řádným soudem pro přestupek vězením od jednoho týdne do tří měsíců.

§ 16.

/1/ Trest na svobodě nelze snížit pod dolní hranici sazby a zaměnití jeho způsob za mírnější.

/2/ Soud může snížit trest i pod dolní hranici sazby a zaměnití jeho způsob za mírnější, v případech pak zvláštního zřetele hodných v odsuzujícím výroku upustiti od potrestání, je-li obecně známo, nebo lze-li bez průtahů prokázati, že obžalovaný jednal s úmyslem prospět českému či slovenskému národu nebo Československé republice či jejím spojencům nebo jinému obecnému zájmu, nebo že se po zléjší svou činností zasloužil o osvobození republiky z nepřátelské moci, nebo o nápravu, nebo zmenšení zla nepřitelem způsobeného, a že po svém obrácení na cestě povinnosti už vytrval. Téhož ustanovení však nelze použít, převyšuje-li škoda pachatelem zaviněná neuměrné obecný prospěch jím sledovaný.

§ 17.

Zločiny trestné podle tohoto dekretu a výkon trestu se nepromlčují.

§ 18.

Dobou zvýšeného ohrožení republiky rozumí se doba od 21.května 1938 do dne, který bude určen vládním nařízením.

§ 19.

Zločiny trestné podle tohoto dekretu buďtež pokládány vždy za zvlášť zavržitelné ve smyslu § 1, odst. 1 zákona o státním vězení ze dne 16. července 1931 č. 123 Sb. z. a n.

§ 20.

Nadržování zločinům, trestným podle tohoto dekretu trestá se podle platných trestních zákonů s těmito změnami :

1. u zločinů proti státu trestá se nadržování stejně jako tyto zločiny;

2. u týchž zločinů je i nadržování ukrýváním osob blízkých /: § 39, čís. 4 zák. č. 50/1923 Sb. z. a n. na ochranu republiky /: trestné jako zločin a trestá se těžkým žalářem od jednoho roku do deseti let, ukládá-li však na zločin sám tento dekret trest smrti,

těžkým žalářem od pěti do dvaceti let;

3. u ostatních zločinů trestá se nadržování těžkým žalářem a/ od deseti do dvaceti let, ukládá-li na zločin sám tento dekret trest smrti, nebo těžkého žaláře v trvání více než dvaceti let, b/ od jednoho roku do deseti let, ukládá-li na zločin sám tento dekret trest nižší.

Hlava II.

Mimořádné lidové soudy.

§ 21.

/1/ Mimořádným lidovým soudům přísluší souditi všechny zločiny trestné podle tohoto dekretu, odpovídají-li za ně trestně jako pachatelé, spolu-pachatelé, spoluvinníci, účastníci nebo nadržovatelé osoby, uvedené v § 2 a § 3, odst. 2; odpovídají-li za ně trestně osoby jiné, soudí je mimořádné lidové soudy tehdy, navrhnou-li jejich stíhání před nimi veřejný žalobce /: § 24 /:.

/2/ Místní příslušnost mimořádných lidových soudů se určuje předpisy trestních řádů, platných na území republiky.

Složení a sídlo

mimořádných soudů.

§ 22.

/1/ Mimořádný lidový soud vykonává svou pravomoc v pětičlenných senátech, složených z předsedy, jímž musí býti soudce z povolání /: občanský nebo vojenský soudce /:, a ze čtyř soudců z lidu.

/2/ Přednosty mimořádných lidových soudů, jejich náměstky a soudce z povolání /: odst. 1 /: jmenuje prezident republiky k návrhu vlády ze seznamu osob, porizovaných za tím účelem okresními národními výbory. Z jiných seznamů okresními národními výbory porizovaných jmenuje vláda soudce z lidu.

/3/ Přednostovi mimořádného lidového soudu nebo jeho náměstku náleží, aby z osob, jmenovaných v odst. 2, sestavil potřebný počet senátů s náhradníky.

/4/ Mimořádné lidové soudy se zřídí v sídlech krajských soudů, každý senát mimořádného lidového soudu může však zasedati, ukáže-li se toho potřeba, v kterémkoli místě soudního obvodu. Vykonavatele hrdečních trestů s potřebným počtem pomocníků ustanoví místní národní výbor v sídle krajského soudu.

/5/ Vládním nařízením bude ustanoveno, jaký slib budou soudcové z lidu skládati s jaká náhrada výloh a ušlého zisku jim přísluší.

§ 23.

Při hlasování hlasují nejprve soudcové z lidu, a to starší před mladšími.

Veřejný žalobce.

§ 24.

/1/ Veřejné žalobce mimořádných lidových soudů jmenuje vláda nebo z jejího pověření ministr spravedlnosti pro určité údobí, pro určité případy, nebo pro celou dobu činnosti soudu z prokurátorů nebo z jiných osob, které dosáhly doktorátu práv nebo složily tři státní zkoušky právnické, nejméně však státní zkoušku judičiální, pokud budou v seznamech, porizovaných za tím účelem okresními národními výbory.

/2/ Veřejní žalobci u mimořádných lidových soudů jsou podřízeni ministru spravedlnosti.

Rízení před mimořádnými

lidovými soudy.

§ 25.

/1/ Pro řízení před mimořádnými soudy lidovými platí zásady řízení před soudy státními, a to v úpravě, provedené v §§ 26 až 31 tohoto zákona. Tam, kde dekret odkazuje na předpisy řízení řádného, jsou miněny předpisy platného trestního řádu.

/2/ Byl-li obžalovaný rozsudkem mimořádného lidového soudu osvobozen, nevylučuje se tím jeho stíhání před příslušným soudem řádným, případně před soudem státním podle zákona č. 63/1935 Sb. z. a n. nebo před krajským soudem příslušným pro souzení vojenské zraedy podle zákona č. 130/1936 Sb. z. a n. a vl. nař. č. 236/1937 Sb. z. a n. Tento soud posoudí věc znova řízením řádným, při čemž platí hmotné právní ustanovení tohoto dekretu /: §§ 1 až 20 /:, stejně jako když osoba provinila hned předem byla pohnána před soud řádný /: § 21 /:. Návrh, aby se taktó proti obžalovanému postupovalo, musí však býti podán nejpozději do tří měsíců ode dne osvobozujícího rozsudku.

§ 26.

/1/ Řízení před mimořádným lidovým soudem zahajuje se k návrhu veřejného žalobce /: § 24 /:. Těhotné ženy-nebudtež pohnány před mimořádný lidový soud, dokud tento jejich stav trvá.

/2/ Celé řízení proti jednotlivému obžalovanému koná se, pokud možno, bez přerušení, od počátku až do konce před mimořádným lidovým soudem. Řízení proti jednotlivému obžalovanému nesmí trvati déle než tři dny. Tato lhůta se počítá od okamžiku, kdy byl obžalovaný před soud postaven.

Sbírka zákonů a nařízení STÁTU ČESKOSLOVENSKÉHO

Částka 7.

Vydána dne 23. června 1945.

OBSAH:

Cena: K 1.—

12. Dekret presidenta republiky o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa.

12.

Dekret presidenta republiky

ze dne 21. června 1945

o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa.

Vycházejí vstříc volání českých a slovenských rolníků a bezzemků po důsledném uskutečnění nové pozemkové reformy a vedení snahou především jednou pro vždy vzítí českou a slovenskou půdu z rukou cizáckých německých a maďarských statkářů, jakož i z rukou zrádců republiky a dáti ji do rukou českého a slovenského rolnictva a bezzemků, k návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

(1) S okamžitou platností a bez náhrady se konfiskuje pro účely pozemkové reformy zemědělský majetek, jenž je ve vlastnictví:

a) všech osob německé a maďarské národnosti, bez ohledu na státní příslušnost,

b) zrádců a nepřátel republiky jakékoliv národnosti a státní příslušnosti, projevivších toto nepřátelství zejména za krise a války v letech 1938 až 1945,

c) akciových a jiných společností a korporací, jejichž správa úmyslně a záměrně sloužila německému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

(2) Osobám německé a maďarské národnosti, které se aktivně zúčastnily boje za zachování celistvosti a osvobození Československé republiky, se zemědělský majetek podle odstavce 1 nekonfiskuje.

(3) O tom, lze-li připustit výjimku podle odstavce 2, rozhodne na návrh příslušné rolnické komise příslušný okresní národní výbor. Pochybné případy předloží okresní národní výbor zemskému národnímu výboru, který je se svým dobrozdáním postoupí ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství, které rozhodne v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 2.

(1) Za osoby národnosti německé nebo maďarské jest považovati osoby, které při kterémkoliv sčítání lidu od roku 1929 se přihlásily k německé nebo maďarské národnosti nebo se staly členy národních skupin nebo útvarů nebo politických stran, sdružujících osoby německé nebo maďarské národnosti.

(2) Výjimky z ustanovení odstavce 1 budou určeny zvláštním dekretem.

§ 3.

(1) Za zrádce a nepřátele Československé republiky jest považovati:

a) osoby, které kolektivně nebo individuálně vyvíjely činnost směřující proti státní svrchovanosti, samostatnosti, celistvosti, demokraticko-republikánské státní formě, bezpečnosti a obraně Československé republiky, které k takové činnosti podněcovaly nebo jiné osoby svésti hleděly a záměrně a aktivně podporovaly jakýmkoliv způsobem německé a maďarské okupanty,

b) z právnických osob ty, jejichž správa záměrně a aktivně sloužila německému nebo maďarskému vedení války nebo fašistickým a nacistickým účelům.

(2) O tom, zdali fyzická nebo právnická osoba spadá pod ustanovení odstavce 1, písm.

a), b), rozhoduje zemský národní výbor, v jehož obvodě dotčená nemovitost leží, podle návrhu příslušného okresního národního výboru. Pochybné případy předloží zemský národní výbor ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství, které rozhodne v dohodě s ministerstvem vnitra.

§ 4.

Zemědělským majetkem (§ 1, odst. 1) jest rozuměti zemědělskou a lesní půdu, k ní patří budovy a zařízení, závody zemědělského průmyslu, sloužící vlastnímu zemědělskému a lesnímu hospodářství, jakož i movité příslušenství (živý a mrtvý inventář) a všechna práva, která jsou spojena s držbou zkonfiskovaného majetku anebo jeho části.

§ 5.

(1) Je-li zemědělský majetek, konfiskovaný podle § 1, v nájmu (pachtu), zrušují se všechny nájemní (pachtovní) smlouvy. Je-li však nájemcem (pachtýřem) osoba, mající nárok na přiděl půdy (§ 7, odst. 1), může jí býti ponecháno dosavadní užívání do konce hospodářského roku. Nebude-li pronajatý (pachtovaný) zemědělský majetek z jakýchkoliv důvodů přidělen, zaplatí nájemce (pachtýř) nájemné (pachtovné) Národnímu pozemkovému fondu (§ 6, odst. 1). Pokud konfiskací jsou dotčeny fyzické nebo právnické osoby, jež nespadají pod § 3, poskytne jim Národní pozemkový fond náhradu na návrh místního národního výboru za běžné náklady a investice.

(2) Patronátní práva a povinnosti, váznoucí na zemědělských majetcích, konfiskovaných podle § 1, zanikají dnem konfiskace. V případech zvláštního zřetele hodných poskytne Národní pozemkový fond náhradu.

(3) Otázka dluhů a nároků, váznoucích na konfiskovaných majetcích (§ 1), vyřeší se vládním nařízením. Platy, pense, daně a jiná běžná vydání hradí prozatím národní správce.

§ 6.

(1) Zemědělský majetek, konfiskovaný podle § 1, spravuje až do odevzdání přidělcům Národní pozemkový fond při ministerstvu zemědělství, který se tímto zřizuje. Vláda se pověřuje vydati statut tohoto fondu.

(2) Souvislé lesní plochy ve výměře nad 50 ha, konfiskované podle § 1, převezme stát. Pokud konfiskované lesní plochy není možno spojit v souvislý celek se státní lesní půdou a pokud nepřesahují 100 ha, odevzdá je Ná-

rodní pozemkový fond příslušnému národnímu výboru.

§ 7.

(1) Ze zemědělského majetku, spravovaného Národním pozemkovým fondem, bude se přidělovati půda do vlastnictví osob slovanské národnosti:

a) deputátníkovi a zemědělskému dělníkovi ve výměře až do 8 ha orné anebo až do 12 ha zemědělské půdy vzhledem na její bonitu,

b) malozemědělci ve výměře doplňující jím dosud vlastněný pozemkový majetek nejvýše do 8 ha orné anebo až do 12 ha zemědělské půdy vzhledem na její bonitu,

c) mnohočetné zemědělské rodině ve výměře doplňující jí dosud vlastněný pozemkový majetek nejvýše až do 10 ha orné anebo až do 13 ha zemědělské půdy vzhledem na její bonitu,

d) obcím a okresům k veřejným účelům,

e) stavebním, zemědělským a jiným družstvům, složeným z oprávněných uchazečů podle písm. a), b), c) a f),

f) dělníkům, veřejným a soukromým zaměstnancům a maloživnostníkům pro stavbu vlastního domu anebo na zřízení zahrady ve výměře nejvýše do 0,5 ha.

(2) V okresích s převážnou většinou obyvatelstva německé národnosti, není-li uchazečů české nebo jiné slovanské národnosti, kvalifikovaných podle odstavce 1, písm. a) až f), zůstává půda ve správě Národního pozemkového fondu pro potřeby vnitřního osídlení.

(3) Lesní půda do 50 ha, resp. do 100 ha (§ 6, odst. 2) se může přiděliti obcím a lesním družstvům. Tato půda podléhá státnímu doзору.

(4) Konfiskované budovy, zařízení, sloužící vlastnímu zemědělskému nebo lesnímu hospodářství, závody zemědělského průmyslu, sady, památnosti, archivy a pod., jakož i všechny konfiskované nemovitosti, pokud nebudou přiděleny veřejnoprávním subjektům, mohou se přiděliti do vlastnictví:

a) družstev, utvořených z oprávněných uchazečů za účelem společného užívání,

b) vyjimečně jednotlivcům (přidělcům), uvedeným v odstavci 1, písm. a) až c).

(5) O tom, zda konfiskovaný majetek se přidělí družstvům nebo jednotlivcům, se rozhodne obdobně podle § 9.

(6) Přednostní právo na přiděl mají osoby, které se vyznamenaly a zasloužily v národně-osvobozovacím boji, zejména vojáci a partyzáni, bývalí političtí vězňové a deportovaní a jejich rodinní příslušníci i zákonní dědicové, jakož i rolníci poškození válkou. Přednostní právo jest náležitě prokázati.

§ 8.

Zeiziti, pronajmouti nebo zatížití majetek, přidělený podle § 7, lze jen s předcházejícím schválením Národního pozemkového fondu.

§ 9.

(1) Při místním národním výboru, v jehož obvodu se nachází konfiskovaný majetek, zvolí si uchazeči, příslušní podle § 7, odst. 1, písm. a), b), c), d) a f), místní rolnickou komisi, skládající se nejvíce z 10 členů.

(2) Zástupci místních rolnických komisí zvolí na schůzi okresní rolnickou komisi při okresním národním výboru, která může mít nejvýše 10 členů.

(3) Místní rolnická komise vypracuje přidělový plán s návrhem na úhradu (§ 10) za přidělený majetek a předloží jej ke schválení okresní rolnické komisi.

(4) Okresní rolnická komise prozkoumá předložené přidělové plány a návrhy na úhradu a na jejich základě vypracuje přidělový plán a rozvrh úhrad pro celý okres. Ne-li rozporu mezi přidělovými plány a návrhy na úhradu, předloženými jednotlivými místními rolnickými komisemi, anebo dojde-li mezi nimi k dohodě, jest okresní přidělový plán a rozvrh úhrad po schválení podle odstavce 5 pravo-
platný.

(5) Přidělový plán okresní rolnické komise s rozvrhem úhrad předloží se ihned zemskému národnímu výboru, který jej se svým dobrozdáním postoupí ministerstvu zemědělství, které může přidělový plán s rozvrhem úhrad změnit, kdyby byly ohroženy důležité veřejné nebo národní zájmy, anebo nebylo-li dbáno ustanovení § 7, odst. 1, písm. a) až f). Pokud jde o závody zemědělského průmyslu (§ 7, odst. 4), učiní ministerstvo zemědělství, pokud by šlo o přiděl podle § 7, odst. 4, písm. b), příslušné rozhodnutí v dohodě s ministerstvem výživy.

(6) Nemůže-li okresní rolnická komise překonat rozpory mezi přidělovými plány a návrhy na úhradu místních rolnických komisí a nedojde-li k dohodě, anebo vznikne-li rozpor mezi okresními rolnickými komisemi

sousedících okresů, předloží okresní rolnická komise věc zemskému národnímu výboru, který ji se svým dobrozdáním postoupí ke konečnému rozhodnutí ministerstvu zemědělství.

(7) Ministerstvo zemědělství a zemský národní výbor vysílají k okresní rolnické komisi pomocné orgány, které pomáhají při technických přidělových pracích.

§ 10.

(1) Návrh na úhradu se má určití podle výnosnosti, polohy, vzdálenosti a stavu obdělání půdy (hnojení, setba a sadba) a podle majetkových a rodinných poměrů přidělce, a to:

a) nejméně ve výši hodnoty jedné průměrné roční úrody na navrhované výměře půdy,

b) nejvýše ve výši dvou průměrných ročních úrod na navrhované výměře půdy,

c) úhrada za přidělené budovy má se určití ve výši 1 až 3 ročního nájemného přidělované budovy. Nájemné může být v každém případě vyjádřeno v naturáliích.

(2) Úhrada za přidělený živý a mrtvý inventář a jiná zařízení bude určena podle směrnic, které vypracují zemské národní výbory a schválí ministerstvo zemědělství.

§ 11.

(1) Určená úhrada se splácí:

1. jednorázově, nejpozději do 12 měsíců od převzetí držby přidělu, v penězích nebo v naturáliích, nebo

2. ve splátkách v penězích nebo v naturáliích, a to:

a) 10% úhrady za půdu a příslušenství jest zaplatiti při převzetí přidělené půdy. Na návrh místní rolnické komise, který jest podati již v přidělovém plánu (§ 9), může Národní pozemkový fond povolití odklad první splátky nejvýše na tři roky;

b) nedoplatek úhrady jest splatný podle splátkového plánu, vyhotoveného Národním pozemkovým fondem, nejpozději do 15 let ode dne převzetí přiděleného majetku.

(2) V případech zvláštního zřetele hodných a sociálně odůvodněných může Národní pozemkový fond na návrh rolnických komisí prominouti přidělci úhradu a příslušný zemědělský majetek přiděliti bezplatně především osobám, majícím přednostní právo na přiděl (§ 7, odst. 6).

§ 12.

Úhradu splácejí přidělci Národnímu pozemkovému fondu podle plánu jím vydaného. Těto bude použito k hrazení dluhů a závazků, váznoucích na konfiskovaných majetcích, pokud tyto dluhy a závazky budou uznány a převzaty, dále k hrazení válečných škod a škod, způsobených na majetku osob persekovaných po čas okupace z důvodů národních, politických a rasových, ke zvelebení zemědělské produkce a pro vnitřní osídlení. Případné přebytky Národního pozemkového fondu připadají státní pokladně.

§ 13.

(1) V úhradě, určené podle § 10, zahrnuty jsou všechny výdaje a poplatky, spojené s konfiskací (§ 1), přidělením (§ 7) a knihovním převedením zkonfiskovaného majetku.

(2) Zápis přidělu do pozemkových knih obstará Národní pozemkový fond na vlastní útraty.

(3) Převody majetku podle tohoto dekretu jsou osvobozeny od poplatků a dávek.

§ 14.

Tento dekret nabývá účinnosti v zemích České a Moravskoslezské dnem vyhlášení; provedou jej ministři zemědělství, financí, spravedlnosti, vnitra a výživy.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Nosek v. r.

Dr. Stránský v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Đuriš v. r.

Majer v. r.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 14.

Vydána dne 26. července 1945.

O B S A H:

(28. a 29.) 28. Dekret presidenta republiky o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci. — 29. Nařízení o zvýšení státního příspěvku vyživovacího.

28.

Dekret presidenta republiky ze dne 20. července 1945

o osídlení zemědělské půdy Němců, Maďarů a jiných nepřátel státu českými, slovenskými a jinými slovanskými zemědělci.

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

Zemědělský majetek, zkonfiskovaný podle dekretu presidenta republiky ze dne 21. června 1945, č. 12 Sb., o konfiskaci a urychleném rozdělení zemědělského majetku Němců, Maďarů, jakož i zrádců a nepřátel českého a slovenského národa, a náležející do Národního pozemkového fondu, osídli se, pokud se nerozdělí ve smyslu dekretu o konfiskaci, přidělením půdy oprávněným uchazečům (§ 2) z krajů, ve kterých je nedostatek půdy anebo ve kterých jsou pro zemědělství nepříznivé podmínky.

§ 2.

(1) O přiděl půdy v rámci osídlení může žádati příslušník českého, slovenského nebo jiného slovanského národa, státně a národně spolehlivý, a to:

a) deputátník a zemědělský dělník,

b) zemědělec s dosavadní výměrou zemědělské půdy do 13 ha, pokud tuto půdu i s příslušnými budovami odevzdá Národnímu pozemkovému fondu; s ostatním majetkem může naložit volně,

c) členové rodiny zemědělce podle písm. b), pokud jsou výkonnými zemědělci a dosáhli věku 18 let,

d) výrobní zemědělské družstvo, utvořené z oprávněných žadatelů, uvedených pod písm. a), b) nebo c),

e) obce, okresy a stát pro veřejné účely,

f) jiní než pod písm. a) uvedení dělníci, veřejní a soukromí zaměstnanci, maloživnostníci a sociálně slabí příslušníci svobodných povolání pro stavbu vlastního domu anebo na zřízení zahrady, do výměry 0,5 ha.

(2) Půda odevzdaná podle odstavce 1, písm. b) Národnímu pozemkovému fondu se rozdělí za podmínek uvedených v dekretu presidenta republiky č. 12/1945 Sb., po případě podle tohoto dekretu.

(3) O přiděl půdy v rámci osídlení mohou žádati i osoby, mající bydliště v místě konfiskovaného majetku, vyhovují-li podmínkám uvedeným v odstavci 1 a zavázali-li se k provedení případného scelování pozemků.

§ 3.

Přednostní právo na přiděl půdy podle tohoto dekretu mají oprávnění uchazeči, kteří se vyznamenali a zasloužili v národně-osvobozovací boji, zejména vojáci a partyzáni, bývalí političtí vězňové a deportovaní, jejich rodinní příslušníci a zákonní dědicové, jakož i rolníci, poškození válkou. Předpoklady přednostního práva na přiděl jest řádně prokázati.

§ 4.

(1) Oprávnění uchazeči podají žádost o přiděl u místní rolnické komise k příslušné okresní rolnické komisi.

(2) Okresní rolnická komise přezkoumá došlé žádosti o přiděl půdy k osídlení a postoupí je urychleně zemskému národnímu výboru, který žádosti se svým dobrozdáním bezokladně předloží ministerstvu zemědělství.

(3) Ministerstvo zemědělství usměrňuje ústředně osídlování v rámci předpisů dekretu presidenta republiky ze dne 17. července 1945, č. 27 Sb., o jednotném řízení vnitřního osídlení, a přiděluje přihlížejíc k okolnostem, uvedeným v žádosti, za součinnosti okresních rolnických komisí a příslušných okresních národních výborů podle potřeby a možnosti oprávněným uchazečům půdu ve výměře:

a) až do 8 ha orné nebo až do 12 ha zemědělské půdy podle její bonity,

b) mnohočlenné rodině (nejméně 3 děti) až do 10 ha orné anebo až do 13 ha zemědělské půdy podle její bonity, pokud možno s příslušným zařízením (hospodářské budovy, živý a mrtvý inventář) a podle možnosti scelené.

(4) Velké hospodářské budovy, strojní zařízení a podobné budče všude tam, kde je to možné, přidělovány za účelem vhodnějšího využití do vlastnictví družstev, utvořených z přidělců.

(5) Ministerstvo zemědělství a zemské národní výbory vysílají k okresním rolnickým komisím pomocné orgány, které pomáhají při technických pracích přidělových.

§ 5.

(1) Přidělec je povinen ujmouti se držby toho dne, který bude stanoven v rozhodnutí o přidělu půdy.

(2) Přidělená půda přechází dnem převzetí držby do vlastnictví přidělce. Přidělec je povinen na přidělené půdě osobně hospodařiti. Smí ji zežiti, dáti do nájmu (pachtu) nebo do jiného užívání jen výjimečně ve zvlášť odůvodněných případech a jen se souhlasem Národního pozemkového fondu. Přidělená půda nesmí býti zatížena bez svolení Národního pozemkového fondu, který může zatížení povolit jen v případech hodných zvláštního zřetele.

§ 6.

V krajích, kde dosavadní způsob zemědělské výroby jest nerentabilní a kde objektivní podmínky vyžadují nutné přeorientování zemědělské výroby (horské kraje a pod.), zůstává zabraná půda ve správě Národního pozemkového fondu až do rozhodnutí o přeorientování zemědělské výroby v dotčeném kraji.

§ 7.

(1) Zemědělský majetek bude přidělen do vlastnictví za úhradu, která se určí podle výnosu, polohy, odlehlosti a stavu obdělání půdy,

podle rodinných poměrů přidělce a v případech uvedených v § 2, odst. 1, písm. b) se zřetelem na hodnotu odevzdané půdy, a to:

a) nejméně ve výši hodnoty jedné průměrné roční úrody na navrhované výměře půdy,

b) nejvíce ve výši dvou průměrných ročních úrod na navrhované výměře půdy.

(2) Hodnota odevzdané půdy [§ 2, odst. 1, písm. b)] bude určena podle zásad uvedených v odstavci 1.

(3) Úhrada za přidělené budovy má se určiti ve výši jedno- až tříročního nájemného přidělované budovy. Nájemné může býti v každém případě vyjádřeno v naturáliích. Úhrada za přidělený živý a mrtvý inventář a jiná zařízení bude určena podle směrnic, které vypracují zemské národní výbory a schválí ministerstvo zemědělství.

(4) Nedostane-li přidělec zároveň a přidělenou půdou potřebné budovy a zařízení a nemá-li prokazatelně žádných možností k jejich opatření z vlastních prostředků, může mu Národní pozemkový fond poskytnouti levný dlouhodobý úvěr.

(5) Národní pozemkový fond může částečně anebo zcela prominouti úhradu přidělci, který odevzdal půdu podle § 2, odst. 1, písm. b).

§ 8.

(1) Určenou úhradu (§ 7) splatí uchazeči podle hospodářských možností, a to buď:

a) jednorázově, nejpozději do 12 měsíců od převzetí držby přidělu, penězi nebo v naturáliích, nebo

b) ve splátkách, v penězích nebo v naturáliích takto:

10% úhrady jest zaplatiti při převzetí přidělené půdy. Na návrh okresního národního výboru (okresní správní komise) po dobrozdání místní rolnické komise může Národní pozemkový fond povolit odklad první splátky nejdéle na 3 roky; nedoplatek úhrady je splatný podle splátkového plánu, vyhotoveného Národním pozemkovým fondem, nejpozději do 15 let ode dne převzetí držby přiděleného majetku.

(2) V případech hodných zvláštního zřetele a odůvodněných sociálně může Národní pozemkový fond po provedeném šetření za účasti příslušných národních výborů a rolnických komisí prominouti přidělci úhradu a příslušný zemědělský majetek přiděliti bezplatně, především osobám uvedeným v § 3.

§ 9.

Úhrad, zaplacených přidělci Národnímu pozemkovému fondu (§ 7), použije tento fond na zaplacení dluhů a závazků, váznoucích na zkonfiskovaných majetcích, pokud tyto dluhy a závazky budou Národním pozemkovým fondem uznány a převzaty, dále na zmírnění válečných škod a škod, způsobených na majetku zemědělcům persekvaným v době okupace z důvodů národních, politických nebo rasových, na zvelebení zemědělské výroby a na vnitřní osídlování. Přebytky Národního pozemkového fondu připadají do státní pokladny.

§ 10.

(1) V úhradě, určené podle § 7, jsou zahrnuty všechny výdaje a poplatky, spojené se zkonfiskováním a přidělením půdy, dále s odevzdáním vlastního majetku do Národního pozemkového fondu [§ 2, odst. 1, písm. b)], se železniční přepravou přidělců a jejich rodin a inventáře do místa přidělené půdy, jakož i s knihovním převedením vlastnictví přiděleného a směnou odevzdaného majetku.

(2) Zápisy v pozemkové knize, nutné k uskutečnění přidělu a po případě k odevzdání půdy [§ 2, odst. 1, písm. b)], obstará Národní pozemkový fond.

(3) Převody vlastnictví, uskutečněné podle tohoto dekretu, a příslušná podání soudům a úřadům jsou osvobozeny od kolků, poplatků, daní a dávek.

§ 11.

Vláda se zmocňuje, aby zajistila finanční prostředky k provedení vnitřního osídlování.

§ 12.

Tento dekret nabývá účinnosti v českých zemích, a to dnem vyhlášení; provede jej ministr zemědělství v dohodě s ministry financí, vnitra, spravedlnosti, dopravy a výživy.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Nosek v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Stránský v. r.

Đuriš v. r.

gen. Hasal v. r.

Majer v. r.

29.

Vládní nařízení

ze dne 10. července 1945

o zvýšení státního příspěvku vyživovacího.

Vláda republiky Československé nařizuje podle čl. I, § 2 opatření Stálého výboru ze dne 11. října 1938, č. 227 Sb., kterým se mění a doplňují předpisy o státním příspěvku vyživovacím:

§ 1.

(1) Státní příspěvek vyživovací, stanovený v čl. I, § 1, odst. 1 opatření Stálého výboru č. 227/1938 Sb., se zvyšuje a činí pro osobu a den:

- a) pro osobu, která v domácnosti zastupuje k vojenské službě povoláního, ... 20 K,
b) pro ostatní oprávněné . . . . . 10 K.

(2) Za osobu, která v domácnosti zastupuje povoláního, se považuje manželka, která s povoláním žije ve společné domácnosti, jinak — a to za téhož předpokladu — nejstarší z osob majících nárok na vyživovací příspěvek.

(3) Ustanovení § 3, odst. 5 zákona ze dne 23. září 1919, č. 530 Sb., o státním příspěvku vyživovacím, ve znění čl. I, § 1, odst. 2 opatření Stálého výboru č. 227/1938 Sb., se zrušuje.

§ 2.

Toto nařízení platí jen v zemích české a Moravskoslezské, nabývá účinnosti dnem vyhlášení a vztahuje se i na dobu od 1. května 1945; provede je ministr vnitra v dohodě s ministry národní obrany a financí.

Fierlinger v. r.

David v. r.

Gottwald v. r.

Široký v. r.

Dr. Srámek v. r.

Ursíny v. r.

gen. Svoboda v. r.

Dr. Řípka v. r.

Nosek v. r.

Dr. Šrobár v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Stránský v. r.

Kopecký v. r.

Laušman v. r.

Đuriš v. r.

Dr. Pietor v. r.

gen. Hasal v. r.

Hála v. r.

Dr. Šoltész v. r.

Dr. Procházka v. r.

Majer v. r.

Dr. Clementis v. r.,

tiež za ministra Masaryka

gen. Dr. Ferjenčík v. r.

Lichner v. r.

Ústavní dekret presidenta republiky
ze dne 3. srpna 1945

o úpravě československého státního občanství osob národnosti
německé a maďarské.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou
ustanovují:

§ 1.

/1/ Českoslovenští státní občané národnosti německé nebo
maďarské, kteří podle předpisů cizí okupační moci nabyli státní
příslušnosti německé nebo maďarské, pozbyli dnem nabytí takové
státní příslušnosti československého státního občanství.

/2/ Ostatní Českoslovenští státní občané národnosti ně-
mecké nebo maďarské pozbývají československého státního občan-
ství dnem, kdy tento dekret nabývá účinnosti.

/3/ Tento dekret se nevztahuje na Němce a Maďary, kteří
se v době zvýšeného ohrožení republiky /§ 18 dekretu presidenta
republiky ze dne 19. června 1945, č. 16 Sb., o potrestání naci-
stických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných
lidových soudech/ přihlásili v úředním hlášení za Čechy nebo
Slováky.

/4/ Češi, Slováci a příslušníci jiných slovanských národů,
kteří se v této době přihlásili za Němce nebo Maďary, jsouce
donuceni nátlakem nebo okolnostmi zvláštního zřetele hodnými,
neposuzují se podle tohoto dekretu jako Němci nebo Maďaři,
schválí-li ministerstvo vnitra osvědčení o národní spolehli-
vosti, které vydá příslušný okresní národní výbor /okresní
správní komise/ po přezkoumání uvedených skutečností.

§ 2.

/1/ Osobám, spadajícím pod ustanovení § 1, které prokáží,
že zůstaly věrné Československé republice, nikdy se neprovinily

proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily
boje za její osvobození, nebo trpěly pod nacistickým nebo fa-
šistickým terorem, zachovává se československé státní občan-
ství.

/2/ Žádost o zjištění, že se československé státní občan-
ství zachovává, lze podati do šesti měsíců od počátku účinnos-
ti tohoto dekretu u místně příslušného okresního národního
výboru /okresní správní komise/, anebo bydlí-li žadatel v cizí-
ně, u zastupitelského úřadu. Rozhoduje o ní ministerstvo vnitra
na návrh zemského národního výboru, na Slovensku Slovenské
národní rady. Tyto osoby jest až do vyřízení žádosti považovati
za československé státní občany, vydal-li jim okresní národní
výbor /okresní správní komise/ nebo zastupitelský úřad osvědčení
o okolnostech, uvedených v předchozím odstavci.

/3/ O zachování československého státního občanství pří-
slušníků československých vojenských jednotek, kteří jsou ně-
mecké nebo maďarské národnosti, rozhodne v nejkratší době z
moci úřední ministerstvo vnitra na návrh ministerstva národní
obran. Až do úředního rozhodnutí jest je považovati za česko-
slovenské státní občany.

§ 3.

Osoby, které pozbyly československého státního občanství
podle § 1, mohou do šesti měsíců ode dne, který bude určen
vyhláškou ministra vnitra, otištěnou ve Sbírce zákonů a naří-
zení, žádati u místně příslušného okresního národního výboru
/okresní správní komise/ nebo zastupitelského úřadu o jeho
vrácení. O takovéto žádosti rozhodne podle volné úvahy mini-
sterstvo vnitra na návrh zemského národního výboru, na Sloven-
sku Slovenské národní rady; nesmí jí však vyhověti, jestliže
žadatel porušil povinnosti československého státního občana.
Pokud vládním nařízením nebude stanoveno jinak, platí i pro
tyto případy všeobecné předpisy o nabytí československého
státního občanství.

§ 4.

/1/ Pro účely tohoto dekretu se posuzují provdané ženy
a nezletilé děti samostatně.

/2/ Žádosti podle § 3, které podají manželky a nezle-
tilé děti československých státních občanů, jest posuzovati
blahovolně. Až do rozhodnutí o nich jest žadatele považovati
za československé státní občany.

§ 5.

Češi, Slováci a příslušníci jiných slovanských národů,
kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky /§ 18 dekretu
presidenta republiky č. 16/1945 Sb./ ucházeli o udělení ně-
mecké nebo maďarské státní příslušnosti, aniž k tomu byli
donuceni nátlakem anebo zvláštními okolnostmi, pozbývají
československého státního občanství dnem, kdy tento dekret
nabývá účinnosti.

§ 6.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede
jej ministr vnitra v dohodě s ministry zahraničních věcí
a národní obrany.

Jan Fierlinger
Jan Beneš
Vid. posedy
gu. J. J. J. J.
H. Chm. m. t. o.
Jan Marayfi.

VĚSTNÍK MINISTERSTVA VNITRA ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY

Ročník XXVII. (1945)

V Praze dne 15. srpna 1945

Číslo 3

O B S A H :

OBEZŇIKY, VYNOSEY A VYHLÁŠKY :

	Strána
20. Úprava československého státního občanství podle dekrety č. 33/1945 Sb.	21
21. Zajištění národních čín v roce osvobození 1945. Mimořádná školná dovolená veřejných zaměstnanců	33
22. Náležitosti osob konajících za branné pohotovosti státu vojenská služba nebo přidělených k vojenským útvarům	33
23. Nehody a úrazy při manipulaci s municí a výbušninami	33
24. Úprava dozorčí služby cenové	34
25. Organizace kriminální služby	35
26. Dozor Nejvyššího účetního kontrolního úřadu na hospodárení národních výborů	37
27. Státní vyživovací příspěvek pro rodinné příslušníky osob, konajících vojenskou službu za branné pohotovosti státu	37
SDELENI :	
Měsíčník - Statistický zpravodaj	38
Doprava leteckých listovních zásilek do Velké Británie a Severního Irsku	38
Obnovení poštovního styku se SSSR	38

Z ministerstva vnitra.

20.

Úprava československého státního občanství podle dekrety č. 33/1945 Sb.

(Oběžník ministerstva vnitra ze dne 24. srpna 1945, č. A-4000-16/8-45 ref. A.)

(Zemským a okresním národním výborům (okresním správním komisím), expozitúře moravskoslezského zemského národního výboru v Mor. Ostravě, národním výborům statutárních měst.)

K provedení ústavního dekrety presidenta republiky ze dne 2. srpna 1945, č. 33 Sb. o úpravě československého státního občanství osobí národnosti německé a maďarské (v dalším "dekretu") vydávají se tyto pokyny:

(1) Ačkoli je to podle účelu a znění dekrety samozřejmé, přece nutno předem zdůraznit, že dekretem se upravuje státní občanství dosavadních státních občanů československých, to jest osob, které by měly nesporně československé státní občanství, v takovém případě nebylo okupace částí Československé republiky Němci a Maďary v letech 1938 a 1939. Nepřihlíží se k přechodné okupaci Polska, ježto Poláci zabrané území

bylo pak za války zase obsazeno Němci. Kde se tedy v dekretu mluví o německé nebo maďarské státní příslušnosti, rozumí se tím příslušnost, které bylo nabyto podle předpisů vydaných následkem okupace československého území. Nepatří sem tedy státní příslušníci Německé říše (t. z. Altreichu) a Maďarska, kteří jimi byli i bez okupace a jako němečtí nebo maďarští státní příslušníci na území Československé republiky bydlící nebo za okupace se sem přistěhovali. Za československé státní občany nemohou se také považovat osoby, které československého státního občanství pozbyly způsobem, jímž by ho byly pozbyly i tehdy, kdyby okupace nebylo, na př. naturalisací v cizině státě, jež v Německu a v Maďarsku, legitimací v cizině, smlouk s cizincem. V tomto ohledu budou zvláště časté případy, že bývalá československá státní občanka (i když se podle předpisů okupantů stala za okupace německou nebo maďarskou příslušnicí) prodala se za německého státního příslušníka z Altreichu nebo za maďarského příslušníka z Maďarska, zvláště takového vojína nebo úředníka; v takovém případě nelze tu použít u ženy dekrety — i když jde o ženu české národnosti a taková žena zůstává vůči Československé republice cizinkou stejně jako děti z tohoto

manželství zrozené nebo jím legitimované. Takové osoby mohou československého státního občanství znovu nabýt cestou obyčejné naturalisace. Podle dekrety posuzuje se však státní občanství ženy, která se prodala za okupace za muže, jenž byl československým státním občanem a stal se následkem okupace německým nebo maďarským státním příslušníkem.

(2) Pro přehled podávají se předpisy okupantů (německých a maďarských), kterými byla na území Československé republiky upravena státní příslušnost československých státních občanů. Jsou to:

- Smlouva mezi Československou republikou a Německou říší o otázkách státního občanství a opece ze dne 20. listopadu 1938, č. 300 Sb. z. a. n. a. 1938. K ní vydány pokyny oběžníkem ministerstva vnitra ze dne 12. prosince 1938 č. 97326-1938-7, Věstník min. vn. č. 12 roč. 1938, a ze dne 20. ledna 1939, č. 99303-1938-7, Věstník min. vn. č. 2 roč. 1939.
- Výnos ze dne 16. března 1939 o zřízení Protektorátu Čechy a Morava, čl. 2 a nařízení ze dne 20. dubna 1939, Říš. zák. I. str. 815, o nabývání německé státní příslušnosti dřívějšími československými státními příslušníky německé národnosti (Věstník říš. protektora č. 8 z roku 1939). Prováděcí pokyny v oběžníku ministerstva vnitra ze dne 16. května 1940, č. A-4600-15/5-40-7, Věstník min. vnitra č. 6/1940, a ze dne 6. ledna 1942, č. A-4600-17/10-41-7, Věstník min. vnitra č. 2/1942.
- Nařízení upravující otázky státní příslušnosti oproti Protektorátu Čechy a Morava ze dne 6. června 1941, říš. zák. I. str. 308 (viz oběžník uvedený pod b).
- Nařízení ze dne 4. března 1941, říš. zák. I. str. 118 o německých národnostních listinách a státní příslušnosti v privilegiálních východních oblastech (platí pro Těšínsko).
- Nařízení o oduznání státní příslušnosti Protektorátu Čechy a Morava ze dne 3. října 1939, říš. zák. I. str. 1997.
- Smlouva mezi Československou republikou a Maďarskem o úpravě otázek státního občanství a opece ze dne 18. února 1939, č. 43 Sb. z. a. n. 1. a. 1939, vysvětlivky k ní v oběžníku ministerstva vnitra ze dne 11. března 1939, č. 13588-1939-7, Věstník min. vnitra č. 3/1939.
- Zákonný článek VII/1939 o připojení Karpatské Ukrajiny k území Maďarska ze dne 23. června 1939.

(3) Podle ustanovení § 1 dekrety pozbývají československého státního občanství zásadně všichni československé státní občané národnosti německé nebo maďarské, pokud nespádají pod ustanovení § 1, odst. 3 a 4 nebo pokud jim nebude toto občanství zachováno podle § 2. Většina těchto osob nabyla německé nebo maďarské státní příslušnosti podle uspořádání okupantů samých. Toto opatření by sice bylo s hlediska československého právního řádu nicotné, avšak ústavní dekret tento akt cizí státní moci výslovně uznal a tím ex lege vyvázal všechny tyto osoby ze státního svazku československého. Ztráta československého státního občanství u takových osob nastává dnem nabytí státní příslušnosti cizí okupační moci. Tímto dnem je u osob německé národnosti z pohra-

ničních území Čech a Moravy 10. říjen 1938, u osob německé národnosti ostatního území Čech a Moravy dnem 16. března 1939, u osob z Těšínska den 26. říjen 1939. U osob maďarské národnosti z pohraničních krajů Slovenska a Zakarpatské Ukrajiny den 2. listopadu 1938, u osob z ostatní Zakarpatské Ukrajiny den 16. března 1939. Státní občané československé německé a maďarské národnosti, kteří nenašli podle předpisů cizí okupační moci její státní příslušnosti (hlavně Němci a Maďaři na Slovensku) pozbývají státního občanství československého dnem, kdy dekret nabyl účinnosti, t. j. dnem 10. srpna 1945 (§ 1, odst. 2).

(4) Všechny osoby, které byly československými státními občany a nejsou německé nebo maďarské národnosti, nebo nejsou podle § 1, odst. 4 a § 5 za ně považovány, zůstaly československými státními občany i nadále bez ohledu na to, zda se staly či nestaly podle předpisů okupantů německými nebo maďarskými státními příslušníky. Nerozhodná je zvláště okolnost, zda Češi, kteří se podle shora uvedené smlouvy ze dne 20. listopadu 1938 stali německými státními příslušníky, optovali či neoptovali pro československé státní občanství, ježto pojem národnosti a pojem státní příslušnosti nesmí být nikterak zaměňovány.

(5) V dekretu není vymezen pojem národnosti německé a maďarské stejně jako pojem národnosti české, slovenské a jiné. Pojem národnosti neukryje se s pojmem národní příslušnosti (Volkszugehörigkeit), jak si jej pro své účely vykonstruovali okupanti, aby mohli za Němce prohlášovat všechny osoby, které pocházejí třeba po vzdálených předcích z německé krve. Je nutno tu při určení příslušnosti k určité národnosti přihlížet k obvyklým hlediskům, kterými je příslušnost národnosti určována. Přichází tu v úvahu subjektivní prohlášení dotčené osoby, které je potvrzeno objektivními znaky jako je dřívější úřední hlášení k určité národnosti při sčítání lidu z roku 1930 a sčítání lidu v pohraničním území Čech, Moravy a Slezska prováděném v roce 1939, policejní hlášení, přihláška do škol, prohlášení pro účely zásobovacích listků (listy pro domácnost), původ z rodiců určité národnosti, školní vzdělání, užívání jazyka v soukromém životě, účasti ve veřejném životě, zvláště členství v politických stranách, spolecích, útvarcích, organizacích, v nichž jsou sruženy osoby určité národnosti, členství v národních církvích a pod. Při tom jednotlivé takové skutečnosti důležito oceňovány navzájem a nelze se spokojiti s jedním takovým znakem, zvláště jde-li o okolnosti, jež se lechce průběhem doby dají měniti. Dekret sám v § 1, odst. 3 prohlašuje, že Němci a Maďaři, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky přihlásili v úředním hlášení za Čechy nebo Slováky, nemají býti považováni za Němce a Maďary, kteří by československého státního občanství měli pozbyti. Výhody § 1, odst. 3 dekrety mohou se dovolávat jen ti Němci a Maďaři, kteří konstantně v době zvýšeného ohrožení republiky (to jest v době od 21. května 1938) tužili i za okupace vnitrozemí republiky a za války přihlašovali se za Čechy nebo Slováky. Nestoparčuje tedy, aby na základě toho, že Němec nebo Maďar se přihlásil krátce před Michovcem nebo krátce po něm nebo dokonce po květnové revoluci 1945 u nějakého veřejného úřadu za Čecha nebo Slováka, byl považován za československého státního občana. Ježto

jde o zásadní odchylku od celého ducha dekrety, vyžaduje si ministerstvo vnitra, aby v každém případě, kdy jde o vydání osvědčení o československém státním občanství osobám uvedeným v § 1, odst. 3 dekrety byl spíše předložen ministerstvu vnitra k vyřízení souhlas k vydání osvědčení. Naopak Češi, Slované a příslušníci jiných slovenských národností, kteří v době zvýšeného ohrožení republiky přihlásili za Němce a Maďary (myslí se tu k německé nebo maďarské národnosti) nebo se ucházeli o udělení německé nebo maďarské státní příslušnosti i bez úspěchu (§ 5 dekrety) posuzují se jako Němci nebo Maďaři a československého státního občanství pozbývají podle § 1, odst. 1 nebo 2 a § 5 s výjimkou těch osob, které za Němce nebo Maďary nebo o německou nebo maďarskou státní příslušnost přihlásily, jsouce donuceny takovým nebo okolnostmi zvláštního zřetele hodnými. K příznámí německé nebo maďarské národnosti donucené osoby podříz československé státní občanství, avšak jen tehdy, jestliže ministerstvo vnitra schválí osvědčení o národní spolehlivosti (vzor A); toto osvědčení vydá okresní národní výbor (okresní správní komise) příslušný podle bydliště uchazeče, není-li bydlící v tužemsku, podle domovské příslušnosti, po přijetí podle dalších okolností uvedených ve všeobecných předpisech o správním řízení (§ 7 vládn. nař. č. 8/1928 Sb.). Před vydáním osvědčení o národní spolehlivosti musí býti uvedené okolnosti bedlivě prozkoumány hlavně na podkladě odůvodněného dobrozdání místních národních výborů (správních komisí). To platí obdobně i pro osoby uvedené v § 5 dekrety. Vydané osvědčení o národní spolehlivosti buďte ministerstvu vnitra ke schválení předkládáno přímo. K úspore času a usnadnění manipulace doporučuje se tam, kde v jednotlivých obcích je více takových případů, aby zmíněná osvědčení byla sem předkládána sromádně podle obcí, a to se soupisem osvědčení vytvořeným dvojmo. Tiskopisy podle vzoru A obdrží okresní národní výbor (okresní správní komise) u listerny ministerstva vnitra. Jsou přísně zúčtovatelné.

(6) Osobám, které podle shora uvedených předpisů dekrety československého státního občanství nepozbývají nebo je podružují, vydá okresní národní výbor osvědčení o československém státním občanství. (Viz pod č. 15.) Nemusi tedy takové osoby žádati o nějaké znovuudělení nebo navrácení československého státního občanství, jak se to snad čini v domnění, že nabytím státní příslušnosti okupantů svého československého státního občanství pozbyly.

(7) Ztráta československého státního občanství podle § 1, odst. 1 a 2 dekrety nastává automaticky již dnem dekrety samého, deklaratorní výrok o tom, že tato ztráta nastala, vydá z konkrétního podnětu rovněž dnem uvedený v odstavci 16 nebo vyřeší tuto otázku podnětem jiného řízení jako otázku prejudiciální.

(8) Podle § 2 dekrety zachovává se československé státní občanství osobám, které by pro svoji německou nebo maďarskou národnost měly podle § 1, odst. 1 a 2 československého státního občanství pozbyti, avšak pokudž, že zůstaly věrny československé republice, ačkoli se neprovinily proti národům českému a slovenskému a buď se činně zúčastnily boje za její osvobození nebo trpěly pod nacistickým nebo fašistickým terorem atp. již z důvodů politických (národnostních) nebo rasových. O zjištění, že se československé státní občanství zachováva, lze podat do 6 měsíců od počátku

účinnosti dekrety žádost. Tato žádost se podává u místně příslušného okresního národního výboru (okresní správní komise) nebo bydlící žadatel v cizině, u československého zastupitelského úřadu. Místní příslušnost fidi se bydlístěm žadatele. Při tom jest zachovati tento postup: Okresní národní výbor (správní komise) přezkoumá oprávnění k žádosti, zvláště zjistí podle předložených dokladů a potřebného šetření, zda jsou tu okolnosti nárok odůvodňující. Je-li tomu tak, vydá žadateli osvědčení podle přípojeného vzorce B a žádost zašle nadřízenému zemskému národnímu výboru, u žadatelů ze Slovenska pověřenectvu Slovenské národní rady pro věci vnitřní, které pak předloží žádost s vlastním návrhem k rozhodnutí ministerstva vnitra. Obdobný postup zachová i československý zastupitelský úřad v cizině, který žádost zašle po předložení projednání zemskému národnímu výboru (pověřenectvu SNR), v jehož obvodu leží domovská obec žadatele, nemá-li žadatel určenou domovskou obec, přímo ministerstvu vnitra. Tyto předpisy a pokyny se netýkají příslušníků československých vojenských jednotek, kteří jsou německé nebo maďarské národnosti, ježto o zachování jejich československého státního občanství bude podle odstavce 3 rozhodnuto z moci úřední.

Osvědčení podle vzoru B bude na modrých tiskopisech, které obdrží zemský národní výbor u listerny ministerstva vnitra, Praha IV, býv. Kadetka, a přidělí je jednotlivým okresním národním výborům (okresním správním komisím) na jejich požádání v potřebném množství. Tato osvědčení jsou přísně zúčtovatelná a jest již vydáno 200.000 kusů osvědčovaných od 1. do 200.000. Evidenci o rozdělení provede zemský národní výbor, evidenci o vydání jednotlivým žadatelům okresní národní výbor (okresní správní komise). Okresní národní výbor (okresní správní komise) zvolí ze svého středu zpravidla třídnou pro ověřovací komisi, která bez prodlení zahájí vyšetřování a rozhodne, má-li být osvědčení vydáno. Před tímto rozhodnutím vyžádá si posudek tří až pětičlenného protifašistického výboru, složeného z osvědčených a státně spolehlivých osob německé národnosti. O jednání tohoto protifašistického výboru se sepíše a ode všech členů podepíše řádný zápis. Odepře-li se vydání osvědčení, vydá se o tom výměr s právním podat do 15 dnů po doručení odvolání, o němž rozhodne s konečnou platností zemský národní výbor. Okresní národní výbor (pověřovací komise) je povinen vyžádati si ve sporných případech pokyn nadřízeného zemského národního výboru, který je pro něj závazný. Ministerstvo vnitra při tom drazně upozornuje, že ve smyslu vládního programu ze dne 5. dubna 1945, podle směrnic ministerstva vnitra ze dne 16. května 1945 a podle pokynů ministerstva vnitra, jsou vyřazeni ze všeobecných opatření proti Němcům ze dne 8. června 1945 bod 1. a 2 a ve smyslu cit. ústavního dekrety presidenta republiky, a mají býti uznáni jako antifašisté a antifašisté a jako takoví příslušnými úřady legitimováni:

1. kdo byl z politických nebo rasových důvodů v koncentračním táboře, v káznici, ve vězení nebo ve vyšetřovací vazbě a po svém propuštění z vězení zůstal věrný svému přesvědčení, nebo kdo pro věrnost k republice a loyaltitu k českému nebo slovenskému lidu byl jinak nacistickými úřady pronásledován.

2. Kdo věděl před a v době okupace aktivně boj proti nacismu a za Československou republiku.

3. Kdo v době okupace byl příslušníkem československé nebo spojenecké armády, nebo partyzánských oddílů neb v jejich službách pracoval.

4. Kdož se nikdy nestal členem SS, SA, SDP, NSDAP, NSKK nebo jiných složek nacistických, přestože k tomu byl nucen. Za profitařistu nemůže tedy být pokládán ten, kdo byl organizován v těchto nebo jiných složkách nacistické strany s výjimkou těch, kteří za účelem rozkladné práce byli některou profitařistickou organizací do těchto složek prokazatelně vysláni.

5. Rodinní příslušníci těch Němců a Maďarů z republiky, kteří

a) padli neb se stali invalidy v boji za osvobození republiky,

b) kteří byli vězněni v koncentračních táborech z politických neb rasových důvodů a tam zemřeli,

c) kteří byli pro svou antifašistickou činnost za vzrácení.

Vztahuje se ovšem jen na ty členy rodin antifašistů, kteří sami se chovali loyálně k osvobozovacímu boji českého neb slovenského lidu.

6. Na osoby, které jsou vyňaty z některých opatření proti Němcům v zájmu udržení provozu důležitých závodů neb hospodářských podniků, se tyto směrnice nevztahují.

Při vydání protinacistických osvědčení podle vzoru B musí být vydávajícími úřady okamžitě vrácena všechna potvrzení o vynětí z opatření proti Němcům a kolaborantům, ať jsou vydána kterýmkoliv úřadem.

Manželky a děti osob, jimž se osvědčení podle vzoru B vydává, posuzují se samostatně a provede se o jejich spolehlivosti zvláštní šetření; pro manželky a děti přes 14 roků vydá se osvědčení zvláštní, děti do 14 let se pojmu do osvědčení otceva (matčina).

(9) Osoby, které pozbyly československého státního občanství podle § 1, mohou žádati o jeho vrácení (§ 3). Žádost dlužno podat během šesti měsíců ode dne, který bude určen vyhláškou ministra vnitra otištěnou ve Sbírce zákonů a nařízení. Žádost se podává v okresního národního výboru (okresní správní komise) příslušného podle bydliště; tento výbor provede o žádosti šetření, jehož výsledek se zapisuje do výšetřovacího archu podle přílohy E a s dobrozdáním předloží pak žádost nadřízenému zemskému národnímu výboru, na Slovensku pověřenectvu Slovenské národní rady pro věci vnitřní; odtud bude žádost s návrhem zaslána ministerstvu vnitra k rozhodnutí. Osoby bydlící v cizině podají žádosti u československého zastupitelského úřadu, který po obdohodném předběžném projednání je zašle zemskému národnímu výboru příslušnému podle domovské obce, pokud se týče pověřenectvu Slovenské národní rady pro věci vnitřní. Žádost se posuzuje tak jako žádost o udělení československého státního občanství a do vyřízení jejího se žadatel nepovažuje za československého státního občana. Žádosti podané před uvedenou lhůtou budtž žadatelům vráceny. Odchylnka platná pro manželky a děti československých státních občanů uvedená je v odstavci 12.

(10) Povinnosti československého státního občana porušili zejména ti, kdo

a) byli členy zákonodárného sboru nepřátelského státu,

b) byli soudci neb ustanovenými úředníky nepřátelského státu neb delegáty nebo pověřenci z jiného soudu neb veřejného úřadu, určenými orgánem nepřátelského státu, nebo

c) byli ustanovenými úředníky neb jmenovanými či zvolenými funkcionáři nebo členy sboru, orgánu, nebo útvaru správy neb samosprávy nepřátelského státu nebo delegáty nebo pověřenci u jiného útvaru správy nebo samosprávy, určenými nepřátelským státem, řečeným shorem, orgánem neb útvarem, nebo

d) vyučovali v době po 29. září 1938 či působili v té době jako zaměstnanci vyšší kategorie na německých neb maďarských školách aneb na školách jiných tehdy, jestliže tam byli určeni nepřátelským státem, korporací, institucí, ústavem, školou neb některou z organizací, uvedených dole v bodě h),

e) byli důstojníky nebo poddůstojníky nepřátelské branné moci nebo

f) byli příslušníky nepřátelské branné moci nebo bojovali proti Československé republice nebo jejím spojenicům v této válce, neprokázali-li, že se tomu vzpírali, neb vykonali činy vzpoury proti tomu, nebo

g) byli příslušníky nepřátelské bezpečnostní služby nebo nepřátelského ozbrojeného či na vojenský způsob organizovaného útvaru nebo takového útvaru, třebaž na nepřátelském státu nezávislého, který se stává na odpor výkonu státní svrchovanosti a mocí, nebo

h) byli na čs. území či jinde členy strany, hnutí, politické skupiny, sdružení, spolku nebo útvaru, o nichž je zjištěno, že byly organizovány nepřitelem nebo že pracovaly proti státní svrchovanosti Československé republiky neb proti obnovení jejího výkonu, proti bezpečnosti, samostatnosti územní celistvosti, ústavní jednotnosti nebo demokraticko-republikánské formě státní, nebo byli členy útvaru podporujícího takovou činnost protistátní, nebo pachatelé, účastníci neb pomahači činů a akcí takové čje sledujících, nebo

ch) byli členy vedoucího úřednictva neb statutárními orgány nepřátelského ústavu nebo podniku nebo pověřenci u jiného ústavu nebo podniku, určenými nepřátelským státem, ústavem neb podnikem nebo některou z organizací pspaných v předchozím bodu h), nebo

i) byli fidičimi osobami nebo statutárními orgány hospodářského podniku, který podporoval značnou měrou válečné úsilí nepřátelské nebo osobami provádějícími dohled na výkon podniku neb zaměstnanectva, nebo

j) byli důvěrníky, pověřenými posláním v nepřátelských službách, nebo

k) byli nositeli čestné hodnosti neb vyznamenání, udělených nepřátelským státem, nepřátelskou institucí neb organizací; za takové vyznamenání se považují též propuštění listiny o říšském občanství podle

německého zákona o říšském občanství ze dne 15. září 1935, nebo

l) jsou prokázány původci veřejných projevů nepřátelského smýšlení vůči republice Československé, včetně projevů v podáních na úrad, nebo

m) budou odsouzeni pro trestní čin podle zákona o potrestání nacistických zločinů, nebo

n) se odebrali před 29. zářím 1938 na německé nebo maďarské území, aby se tam ucházeli o ochranu u nepřátelských úřadů anebo se odebrali do ciziny, aby unikli stíhání pro trestné činy, kterých se dopustili proti Československé republice, nebo

o) byli příslušníky t. zv. Sudeten deutschen Freikorps nebo jiného podobného útvaru, majícího za cíl bojovou podratnou činnost proti Československé republice, nebo

p) se vzdávali po nabytí účinnosti příměří s nepřitelem ze státního území bez vědomí příslušných úřadů, nebo jestliže se vzdávali dříve, nevratí se přes úřední výzvu do stanovené lhůty, nebo

r) jakkoli činně spolupracovali s nepřitelem, nebo

s) těžili nebo se pokoušeli těžiti hospodářsky neb finančně pro sebe neb osoby sobě blízké z poměrů vzniklých obsazením československých území nepřátelskou mocí.

(11) Podle § 4 odst. 1 se pro účely dekretu posuzují prováděné ženy a nezletilé děti samostatně. Tato ustanovení znamená, že státní občanství každého člena rodiny se určuje samostatně, to jest, manželka nesleduje v státním občanství manžela a nezletilé děti svého otce (nemanželskou matku). Mohou tedy nastati případy, že manžel pro svou německou nebo maďarskou národnost pozbuje podle § 1, odst. 1 nebo 2 československého státního občanství, manželka však, ježto není národnosti německé nebo maďarské, státní občanství československé podrží; obráceně pak že manžel podrží československé státní občanství, manželka však, ježto je národnosti německé nebo maďarské, československého státního občanství pozbuje. Obdobně u dětí, které jsou německé nebo maďarské národnosti, nastane ztráta československého státního občanství, třebaž u rodičů nebo některého z nich ztráta nenastane a naopak.

(12) Jestliže manžel nepozbyl československého státního občanství podle § 1, odst. 1 nebo 2 dekretu, ježto není Němec nebo Maďar, může jeho manželka, která jako osoba německé nebo maďarské národnosti československého státního občanství pozbyla, žádat o vrácení československého státního občanství podle § 3 za ulehčených podmínek. Žádost se totiž posuzuje blahovůlně a až do rozhodnutí o ní se žadatelka považuje za československou státní občanku. O tom vydá okresní národní výbor osvědčení při podání rádné doložené žádosti podle vzorce C. Totž platí o nezletilých dětech, jejichž rodiče nebo aspoň jeden z nich československého státního občanství nepozbyl. Žádosti za tyto děti podává jejich zákonný zástupce, tedy otec, není-li otec po ruce nebo odírá-li neodůvodněně souhlas, podati může žádost se souhlasem poručenského soudu (úřadu) matka nebo i jiná osoba, u níž jsou děti na vychování nebo opatrování. Výslovně se podotýká, že ustanovení o blahovůlném posuzování žádosti manželek a dětí československých státních občanů o vrácení československého státního občanství nutno vy-

kládati tak, že tato blahovůlně může se týkatí jen volně úvaly zmíněné v § 3 dekretu, že však naprosto není tím dotčen kogentní předpis tohoto paragrafu, podle něhož nesmí žadatelé být vyhověno, jestliže porušil povinnosti československého státního občana. Upravuje se, že vyhláškou ministra vnitra, jejíž vydání se současně zařizuje, bude ustanoveno, že lhůta k podání žádosti o vrácení československého státního občanství manželek a dětí československých státních občanů se stanoví na 6 měsíců ode dne účinnosti dekretu, to jest od 10. srpna 1945; pro jiné žadatele však tato lhůta neplatí.

(13) Češi, Slováci a příslušníci jiných slovanských národů, kteří se v době zvýšeného ohrožení republiky ucházeli o udělení německé neb maďarské příslušnosti, aniž by k tomu byli donuceni nátlakem anebo zvláštními okolnostmi, pozbyvají československého státního občanství tak, jako osoby německé nebo maďarské národnosti. Ude tu nejen o udělení státního občanství okupantů ve vlastním smyslu, nýbrž o každý dobrovolný návrh na nabytí německé nebo maďarské příslušnosti, tedy i na uznání, přiznání příslušnosti, zápis do národnostních listin a pod. Není také rozhodné, zda cizí státní příslušnost byla udělena (uznána, přiznána) či nikoli. Ztráta nastává dnem nabytí účinnosti dekretu. Jinak o ztrátě československého státního občanství platí to, co uvedeno v odstavcích 3 až 6.

(14) Při provádění ustanovení dekretu při otázce, zda určitá osoba se přihlásila za Němce nebo Maďara, totiž k německé nebo maďarské národnosti (§ 1, odst. 4), nebo zda se ucházela o nabytí německé nebo maďarské příslušnosti (§ 5) jsou k tomu donucena nátlakem nebo zvláštními ztetele hodnými okolnostmi, vzejdou často velmi značné pochybnosti. Bude tu na místě přihlížet ke známým metodám a názorům okupantů (zvláště německých), podle nichž německé nebo maďarské státní příslušnosti nabylo značné množství osob, o jejichž české nebo slovenské národnosti nelze důvodně pochybovat. Týče se to zvláště manželek osob německé národnosti, dětí, jejichž jeden z rodičů byl Němec, ale i jiných osob. Za Němce byl podle původu z německé krve považován i ten, jehož jeden z rodičů byl nebo je Němcem; někdy stačil pouhý původ z obce, která byla považována za německou, dokonce stačilo i pouhé německé jméno. U dětí bylo zvláště žádáno jejich zachycení pro německou věc různými praktikami, jako hrozbou odebrání dětí rodičům a jiným zákonným zástupcům i proti jejich vůli, hrozbou potrestání pro odmínání dětí německému národu. I osoby, které podle původu byly Čechy, neměly být všeobecně vylučovány z německé státní příslušnosti, protože prý by se tím zřídilo, ne-li zneemožnilo změnčení rasové cenných cizích příslušníků, jichž prý se z německého hlediska nelze zřici. Z takových předpokladů se vycházelo při záměrném poněmčování českého obyvatelstva a nebude nyní možné nic jiného, než že takto českému národu větším či menším násilím odcizené osoby budou přivedeny zpět do řad českých (slovenských) občanů způsobem, který zaručí, že z nich budou v budoucnu řádní českoslovenští státní občané; bude to tím snazší, že po zkušenostech, jichž všichni zdejší obyvatelé zažili za okupace, bude jen málo těch, kdož by toužili po tom, aby se poměry zavedené okupanty zase vrátily.

(15) Osobám, které podle dekretu zůstaly nebo se opět stanou československými státními občany, vydávají se jako průkazy o jejich státním občanství »Osvědčení o československém státním občanství« (vzor D). Tato osvědčení se vydávají k žádosti stran; od nich budtž požadovány údaje a doklady pro průkaz existence československého státního občanství, ovšem jen zase v tom rozsahu, který je pro posouzení věci nutný; nebudtž tedy požadovány průkazy, které strany nemohou vůbec nebo jen bez značných obtíží opatřit. Chybějící potřebné průkazy budtž nahrazeny úředním šetřením, které i tu — jako v celém správním řízení ovládaném zásadou oficičnosti — má plně oprávnění. Zvláště nebud kladen důraz na nezbytné opatření domovských listů. Pokud domovská příslušnost není určena nebo zjištěna, bud v průkazech místo domovské obce vepsána poznámka: »dosud nezjištěna«. Vzejdou-li v zjišťování státního občanství nějaké pochybnosti, budtž vyžádáno vyšetření ministerstva vnitra, při čemž budtž uvedeno, jaké pochybnosti se vyskytují. Hleď k zásadě, že i prováděné ženy a nezletilé děti se při určování státního občanství posuzují samostatně, může okresní národní výbor tam, kde se to výslovně žádá, vydat osvědčení o československém státním občanství zvláštní. Nežádá-li se to výslovně, pojme se manželka a nezletilé děti do osvědčení manželova, resp. otceva (nemanželské matky). Kde prováděná žena žadá o osvědčení státního občanství manželova, nemůže jí být takové osvědčení vydáno bez manželova souhlasu, potřebuje-li však takové osvědčení, pak budtž v osvědčení o československém státním občanství ji vydávaného vedle všeobecného údaje, že je prováděna, připojena doložka: »Manžel..... narozený dne..... příslušný do obce..... je též československým státním občanem«. Prozatímní osvědčení o československém státním občanství vydaná po 5. květnu 1945, ať se to stalo jakýmli a na jakémkoli podkladě, se prohlašují za neplatná (to se netýká osvědčení vydaných Čechům a Slovákům ze zahraničí, kteří se vrací jako repatrianti a ucházejí se o nabytí československého státního občanství). Žádosti podané o vydání prozatímního osvědčení o státním občanství, budtž považovány a projednány nadále jako žádosti za vydání řádných osvědčení o československém státním občanství. Osobám žádajícím o osvědčení o státním občanství, musí být v každém případě vydáno vyřízení, a to budtž tak, že se vydá osvědčení o státním občanství nebo řádně odůvodněný výměr, že se vydání osvědčení odeírá; tento výměr podléhá řádném instancnímu pořádu.

(16) Pokud jde o věcnou příslušnost k rozhodování o státním občanství podle dekretu, uvedeno je to

u jednotlivých přípádu šora. Vydávání osvědčení o československém státním občanství a rozhodování o tom, kdo je československým státním občanem, přísluší — pokud v dekretu není určeno jinak — okresním národním výborům (okresním správním komisím), v statutárních městech s politickou správou místním národním výborům. Udělování československého státního občanství je vyhrazeno zemským národním výborům.

(17) Místní příslušnost úřadů se řídí podle § 7 vládního nařízení o správním řízení č. 8/1928 Sb. především bydlištěm strany, nemá-li strana v tuzemsku bydliště, pobyttem, nemá-li ani ten, domovskou obec, po případě dalšími tam uvedenými okolnostmi. Při tom se podotýká, že vyhláška ministra vnitra ze dne 15. prosince 1926, č. 225 Sb. z. a. n. je pouhou úřední instrukcí a kompetenční předpisy vlády, nařízení ze dne 11. ledna 1940 č. 19 Sb. z. a. n. stejné jako celé toto nařízení pozbýlo platnosti, takže je použití šora uvedeného podpůrného všeobecného pravidla o příslušnosti odůvodněno.

(18) Poněvadž otázka státního občanství má velkou důležitost pro všechny obory veřejné správy i pro posouzení soukromých zájmů, je nezbytné nutně, aby vyřizování státní občanské agendy dalo se s urychlením, jaké je jen možno. U každého výboru budtž vedením této agendy pověřen jeden právník úředník, jenž je za řádné vedení osobně, a to trestně i disciplinárně odpovědný a budtž mu přiděleno tolik pomocných sil, aby vyřizování takové nevážilo. V pochybných přípádech budtž vyžadováno vyjádření jeho pokyn nadřízeného úřadu. Při předkládání žádosti ministerstvu vnitra budtž vždy v »předmětu« vedle jména žadatele uvedeno, o jaký druh žádosti jde, na př.: »schválení osvědčení národní spolehlivosti (§ 14 dekretu)« nebo zachování státního občanství (§ 2 dekretu) — Vrácení státního občanství (§ 3 dekretu) atd.

(19) Tímto oběžníkem resp. dekretem upravují se poměry státního občanství jen pokud souvisí s obnovením Československé republiky, resp. s úpravou státního občanství osob národnosti německé a maďarské. Předpisy o nabytí a pozbytí československého státního občanství zůstávají prozatím, než budou upraveny zvláštním zákonným předpisem, v platnosti.

(20) Tiskopisy podle vzoru C, D, E lze také objednat v tiskárně ministerstva vnitra.

(21) Zemské a okresní národní výbory nechť obratem potvrdí příjem tohoto oběžníku a při tom podají zprávu, že bylo vyřízeno vše, co je potřebné k jeho provedení.

1945, 19. září, Praha. – Dekret prezidenta republiky č. 71/1945 Sb., o pracovní povinnosti osob, které pozbyly československého státního občanství.¹

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1

(1) K odstranění a k odčinění škod způsobených válkou a leteckým bombardováním, jakož i k obnovení hospodářského života rozrušeného válkou se zavádí pracovní povinnost osob, které podle ústavního dekretu prezidenta republiky ze dne 2. srpna 1945, č. 33 Sb., o úpravě československého státního občanství osob národnosti německé a maďarské², pozbyly československého státního občanství. Pracovní povinnost se vztahuje také na osoby národnosti české, slovenské nebo jiné slovanské, které se v době zvýšeného ohrožení republiky ucházely o udělení německé nebo maďarské státní příslušnosti, aniž k tomu byly donuceny nátlakem nebo zvláštními okolnostmi (§ 5 uvedeného ústavního dekretu).

(2) Pracovní povinnosti podle tohoto dekretu nepodléhají osoby, na které se ústavní dekret č. 33/1945 Sb. podle svého § 1, odst. 3 a 4 nevztahuje, dále osoby, které jest až do dalšího rozhodnutí považovány za československé státní občany ze zákona (§ 2, odst. 3 a 4, odst. 2 ústavního dekretu), a konečně osoby, jimž bylo vydáno osvědčení podle § 2, odst. 2 ústavního dekretu.

(3) Zvláštní směrnice ministerstva vnitra, vydané v dohodě s ministerstvem zahraničních věcí ustanoví, zda a v jakém rozsahu podléhají pracovní povinnosti podle tohoto dekretu také osoby národnosti německé nebo maďarské, jichž se netýká ústavní dekret č. 33/1945 Sb.

§ 2

(1) Pracovní povinnosti podléhají muži od dokonání 14. do dokonání 60. roku věku a ženy od dokonání 15. do dokonání 50. roku věku.

(2) Z pracovní povinnosti jsou vyňaty

- a) osoby tělesně nebo duševně neschopné, pokud tento stav trvá,
- b) těhotné ženy, počínajíc čtvrtým měsícem těhotenství,
- c) rodičky po dobu šesti týdnů po porodu a
- d) ženy pečující o dítě mladší šesti let.

(3) Okolnosti uvedené v odstavci 2, písm. a) až c) zjistí úřední lékař. Okolnost uvedenou v odstavci 2, písm. d) potvrdí místní národní výbor (místní správní komise).

§ 3

(1) Osoby podléhající pracovní povinnosti i osoby vyňaté z ní podle § 2, odst. 2 jsou povinny na veřejné nebo osobní vyzvání se osobně přihlásit ve stanovené

lhůtě u místního národního výboru (místní správní komise), příslušného (příslušné) podle místa jejich bydliště (pobytu), a předložit veškeré potřebné průkazy, jakož i dáti potřebná vysvětlení. Pokud možno v téže lhůtě uplatní také případné vynesí z pracovní povinnosti podle § 2, odst. 2.

(2) Okresní národní výbor (okresní správní komise) přidělí pak osobu, která podléhá pracovní povinnosti, k práci, a popřípadě sestaví pracovní kolony. Rozhodnutí o přidělení k práci je konečné.

§ 4

(1) Osoba, která byla přidělena k práci, je povinna příkazu vydaného o přidělení uposlechnouti, a to i tehdy, má-li za to, že je z pracovní povinnosti podle § 2, odst. 2 vyňata, dokud nebude o jejím návrhu na vynesí úředně rozhodnuto.

(2) O vynesí z pracovní povinnosti rozhoduje okresní národní výbor (okresní správní komise) na návrh místního národního výboru (místní správní komise), a to s konečnou platností.

§ 5

Pracovní povinnost se vztahuje na výkon prací všeho druhu, konaných k účelům uvedeným v § 1, odst. 1, jež příslušný okresní národní výbor (okresní správní komise) uzná za práce konané ve veřejném zájmu.

§ 6

(1) Osobám podléhajícím pracovní povinnosti přísluší za vykonanou práci náhrada, kterou stanoví okresní národní výbor (okresní správní komise) podle místních poměrů.

(2) Okresní národní výbor (okresní správní komise) může osobám vykonávajícím pracovní povinnost, které jsou povinny vyživovati své rodinné příslušníky, pokud náhrada podle odstavce 1 k tomu nestačí, poskytnouti na žádost přiměřený příspěvek na výživu rodiny. Výši příspěvku určí okresní národní výbor (okresní správní komise) podle místních poměrů.

(3) O přidělu potravinových lístků pro osoby těžce a velmi těžce pracující platí zvláštní směrnice ministerstva výživy.

§ 7

Okresní národní výbory (okresní správní komise) vykonávají pravomoc podle §§ 3, 4, 5 a 6 v dohodě s příslušnými okresními úřady ochrany práce.

§ 8

(1) Osoby přidělené k práci jsou povinny konati řádně a svědomitě práce jim uložené a zdržeti se všeho, co by mohlo znesnadnit nebo ohrozit dosažení účelu dotčeného oboru práce. Jsou povinny konati práce jim uložené kdekoli a jsou povinny konati i práce, které nenáleží k jejich pravidelnému zaměstnání.

(2) Osoby podléhající pracovní povinnosti jsou podrobeny pro méně závažná porušení ustanovení odstavce 1 a závazků plynoucích z pracovní povinnosti kázeňské pravomoci okresních národních výborů (okresních správních komisí) podle kázeňského řádu, který vydá ministerstvo vnitra.

(3) Výkon kázeňské pravomoci vůči ženám a osobám mužského pohlaví mladším 18 let jest prováděti s ohledem na jejich pohlaví a věk.

§ 9

(1) Přestupky ustanovení § 3, odst. 1, věty první, a § 4, odst. 1 potrestají okresní národní výbory (okresní správní komise) vězením do jednoho roku.

(2) Stejně budou potrestány přestupky ustanovení § 8, odst. 1, pokud vzhledem k menší závažnosti provinění nebude proti provinilému zakročeno kázeňsky (§ 8, odst. 2).

§ 10

Soudy, veřejné úřady a orgány jsou povinny spolupůsobiti při provádění tohoto dekretu.

§ 11

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí jen v zemích České a Moravskoslezské¹; provede jej ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.⁴

Dr. Beneš v.r.

Fierlinger v.r.

Nosek v.r.

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé, roč. 1945, částka 32 vydaná dne 27. září 1945, s. 121-122.

¹ Československých občanů se týkal dekret prezidenta republiky ze dne 1. října 1945 č. 88 Sb., o všeobecné pracovní povinnosti, vydaný k návrhu vlády a v dohodě se SNR. – *Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé*, roč. 1945, částka 40, s. 157-161.

² Viz dokument č. 21.

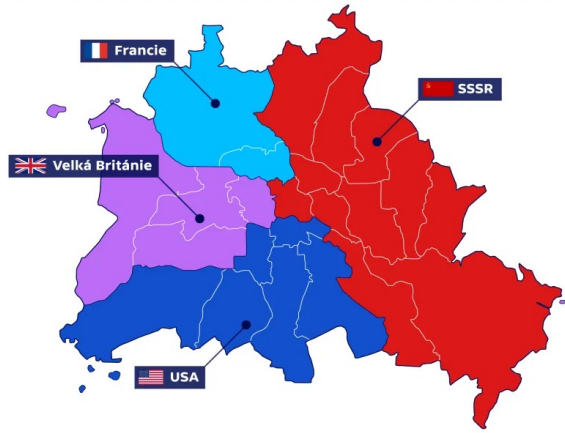
³ Na Slovensku bylo vydáno Vykonávacie nariadenie Sboru poverenikov zo dňa 25. februára 1946 č. 37 Sb.n.SNR, o zamestnávání Maďarov a Nemcov, ktorí podľa ústavného dekretu prezidenta republiky č. 33/1945 Sb. stratili československé štátne občianstvo. Ve smyslu tohoto nařízení osoby německé a maďarské národnosti, které ztratily československé státní občianství, nespádaly pod ustanovení zákona č. 333/1939 Sl.z. o zamestnávání cizinců a – pokud s nimi nebylo naloženo jinak – podléhaly všeobecné pracovní povinnosti podle dekretu prezidenta republiky č. 88/1945 Sb.

⁴ Viz Směrnice k provedení dekretu prezidenta republiky ze dne 15.IX.1945, č. 71/1945 Sb., o pracovní povinnosti osob, které pozbyly čl. státního občianství. Tyto směrnice vydalo ministerstvo vnitra výnosem z 2.12.1945, čj. II-1620-3/11-V/4 v dohodě s ministerstvem ochrany práce a sociální péče; jejich podstatná část byla uveřejněna ve vyhlášce č. 500 Ú. I. 1 ze dne 11.12.1945. Touto vyhláškou bylo zaměstnavatelům nařízeno sražen 20 % z hrubých mezd (náhrad) německých pracovních sil podléhajících pracovní povinnosti a odvádět tuto sraženku místně příslušnému ONV. Rovněž bylo

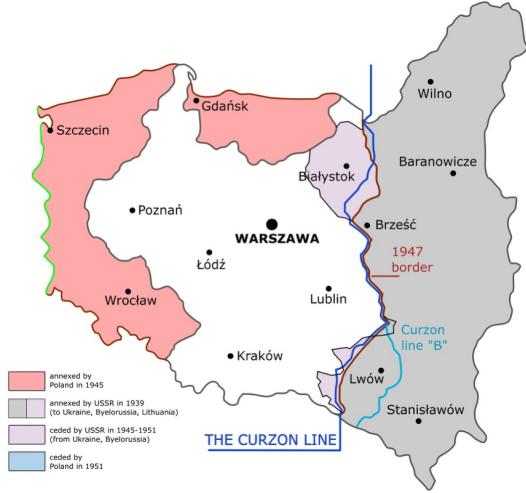
nařízeno odvádět částky, které zaměstnavatel ušetřil tím, že neposkytoval přidělené osobě placenou dovolenou, náhradu za tzv. placené svátky apod. Účelem bylo zajistit státní pokladně příjem, z něhož by byly aspoň částečně hrazeny výdaje spojené s odsunem Němců z ČSR, s léčením a pohřbíváním osob německé národnosti a s poskytováním zvláštního příspěvku na výživu těmto osobám. Některé kategorie osob podléhajících pracovní povinnosti byly z důvodů sociálních nebo hospodářských z těchto mzdových omezení postupně vyňaty (viz např. vyhláška ministerstva vnitra ze dne 27.12.1945 č. 749/46 Ú. I. 1. a vládní Směrnice o úlevách pro některé osoby německé národnosti ze dne 14.5.1946, vyhlášené výnosem ministerstva vnitra ze dne 27.5.1946 pod č. B300/3825-46). Po mnoha návrzích z různých míst a institucí na všeobecné zrušení 20% sražek z hrubé mzdy za práci osob, které pozbyly čl. státního občianství podle dekretu č. 33/1945 Sb. a byly přikázány do pracovního poměru podle dekretu č. 71/1945 Sb., došlo ke zrušení vyhlášek č. 500/1945 a č. 749/1946 Ú. I. 1. až v polovině roku 1948 (viz vyhláška č. 1024 Ú. I. 1., částka 103 ze dne 4.6.1948). – *SÚA, f. ÚPV 1945-1952, sign. 1221/a/10, k. 939.*

Zdroj: Wikipedia.org

Protokol postupimské konference

Zpráva o třístranné konferenci v Berlíně (Vydána 2. srpna 1945 v Postupimi)

Dne 17. července 1945 sešli se na třístranné konferenci v Berlíně president Spojených států amerických Harry S. Truman, předseda rady lidových komisařů Svazu sovětských socialistických republik generalissimus J. V. Stalin a ministerský předseda Velké Británie Winston S. Churchill spolu s p. Clementem R. Attleem. Doprovázeli je ministři zahraničních věcí tří vlád, James F. Byrnes, V. M. Molotov a Anthony Eden, náčelníci hlavních štábů a jiní poradci. Mezi 17. a 25. červencem se konalo devět schůzí. Konference byla pak přerušena na dva dny, než byly vyhlášeny výsledky všeobecných voleb ve Velké Británii. Dne 28. července se na konferenci vrátil jako ministerský předseda pan Attlee, doprovázen novým státním tajemníkem pro zahraniční věci Ernestem Bevinem. V jednání se pokračovalo ještě čtyři dny. V době konference se konaly pravidelné schůze hlav tří vlád, které doprovázeli ministři zahraničních věcí, i schůze ministrů zahraničních věcí samotných. Rovněž se denně scházely komise, které ustanovili ministři zahraničních věcí, aby předběžně zkoumaly otázky předložené konferenci. Schůze konference se konaly v Cecilienhofu u Postupimi. Konference skončila dne 2. srpna 1945.

Konference dospěla k významným rozhodnutím a dohodám. O mnoha jiných otázkách došlo k výměně názorů a o těchto věcech bude jednat dále Rada ministrů zahraničních věcí, kterou konference zřídila.

President Truman, generalissimus Stalin a ministerský předseda Attlee opouštějí konferenci, která upevnila svazky mezi třemi vládami a rozšířila oblast jejich spolupráce a porozumění, s ještě silnější důvěrou, že jejich vlády a národy spolu s ostatními Spojenými národy zajistí vytvoření spravedlivého a trvalého míru.

I. Rada ministrů zahraničí

Konference dospěla k dohodě o zřízení Rady ministrů zahraničí, zástupců pěti hlavních mocností, která by dále prováděla přípravné práce nutné pro mírové uspořádání a zabývala se jinými věcmi, kterými ji budou občas ve vzájemné dohodě pověřovat vlády v Radě zúčastněné. Text dohody o zřízení Rady ministrů zahraničí zní takto:

A.

1. Bude zřízena Rada, složená z ministrů zahraničních věcí Spojeného království, Svazu sovětských socialistických republik, Číny, Francie a Spojených států.

2.

a) Rada se bude scházet zpravidla v Londýně, kde bude stálé sídlo společného sekretariátu, který Rada vytvoří. Každého ze zahraničních ministrů bude provázet zástupce vyšší hodnosti, který bude řádně zmocněn pokračovat v pracích Rady za nepřítomnosti svého zahraničního ministra, a malá skupina technických poradců.

b) První schůze Rady se bude konat v Londýně nejpozději 1. září 1945. Schůze se mohou konat podle společné dohody i v jiných hlavních městech, bude-li tak ujednáno.

3.

a) Jako svým nejbližším důležitým úkolem bude Rada pověřena připravit mírové smlouvy s Itálií, Rumunskem, Bulharskem, Maďarskem a Finskem, aby mohly být předloženy Spojeným národům, a navrhnout řešení územních otázek, vyplývajících z ukončení války v Evropě. Rady bude použito pro přípravu mírového uspořádání s Německem, které bude uloženo německé vládě, až bude utvořena vláda k tomu způsobilá.

b) Pro plnění každého z těchto úkolů bude Rada složena ze členů zastupujících ty státy, které podepsaly kapitulací podmínky uložené příslušnému nepřátelskému státu. Pro mírové uspořádání s Itálií bude Francie považována za signatáře kapitulací podmínek pro Itálii. Jiní členové budou k účasti přizváni, když se budou projednávat otázky, které se jich přímo týkají.

c) Jiné otázky mohou být občas předkládány Radě dohodou mezi členskými vládami.

4.

a) Kdykoli Rada projednává otázku, na které má přímý zájem stát, který v ní není zastoupen, měl by být tento stát vyzván, aby vyslal zástupce, kteří se zúčastní projednávání a zkoumání této otázky.

b) Rada může přizpůsobit svůj postup zvláštní otázce, kterou projednává. V některých případech může předběžně projednat věc dříve, než se zúčastní jiné zainteresované státy. V jiných případech může Rada svolat oficiální konferenci států, které mají na vyřešení této otázky největší zájem.

Podle rozhodnutí konference zaslala každá ze tří vlád vládě čínské a francouzské výzvu stejného znění, aby tento text schválily a připojily se k zřízení Rady.

B. viz Protokol berlínské konference

C. Zřízení Rady zahraničních ministrů pro zvláštní úkoly uvedené v textu neruší Krymskou dohodu, podle níž se mají mezi ministry zahraničních věcí Spojených států, Svazu sovětských socialistických republik a Spojeného království konat pravidelné porady.

D. Konference se také zabývala postavením Evropské poradní komise ve světle dohody o zřízení Rady zahraničních ministrů. S uspokojením bylo konstatováno, že komise se dobře zhostila svých hlavních úkolů tím, že vypracovala doporučení o podmínkách bezpodmínečné kapitulace Německa, o okupačních pásmech v Německu a Rakousku a o mezispojeneckém kontrolním mechanismu v těchto zemích. Konference měla za to, že další podrobná práce týkající se koordinace spojenecké politiky, pokud jde o kontrolu Německa a Rakouska, případně v budoucnosti do pravomoci Kontrolní rady v Berlíně a Spojenecké komise ve Vídni. V důsledku toho bylo dohodnuto doporučit rozpuštění Evropské poradní komise.

II. Německo

Spojenecké armády dokončily okupaci celého Německa a německý lid počal pykat za strašlivé zločiny, jichž se dopustil pod vedením lidí, které v době jejich úspěchů otevřeně schvaloval slepě poslouchal. Konference dospěla k dohodě o politických a hospodářských zásadách koordinační politiky spojenců vůči poraženému Německu v období spojenecké kontroly. Cílem této dohody je provést krymské prohlášení o Německu. Německý militarismus a nacismus bude vykořeněn a spojenci budou nyní i v budoucnu provádět ve vzájemné dohodě jiná nutná opatření, která by zajistila, že Německo nebude již nikdy ohrožovat své sousedy nebo světový mír.

Není úmyslem spojenců zničit nebo zotročit německý lid. Úmyslem spojenců je dát německému lidu příležitost, aby se připravil k budoucí obnově svého života na demokratických a mírumilovných základech. Bude-li jeho vlastní úsilí pevně zaměřeno k tomuto cíli, pak bude moci v přiměřené době zaujmout místo mezi svobodnými a mírumilovnými národy světa. Text dohody zní takto:

A. Politické zásady

1. V souhlase s dohodou o kontrolním mechanismu v Německu vykonávají nejvyšší moc v Německu podle instrukcí svých vlád vrchní velitelé ozbrojených sil Spojených států, Spojeného království, Svazu sovětských socialistických republik a Francouzské republiky každý ve svém pásmu a ve své funkci členů Kontrolní rady také společně ve věcech týkajících se Německa jako celku.

2. Pokud to bude prakticky proveditelné, má být s německým obyvatelstvem v celém Německu zacházeno stejným způsobem.

3. Okupace Německa má tyto cíle, kterými se Kontrolní rada bude řídit:

I. Úplně odzbrojit a demilitarizovat Německo a odstranit nebo kontrolovat veškerý německý průmysl, jehož by bylo možno použít pro válečnou výrobu. Proto

a) všechny německé pozemní, námořní a letecké ozbrojené síly, dále SS, SA, SD a gestapo se všemi svými organizacemi, štáby a institucemi včetně hlavního štábu důstojnického sboru, záložního sboru, vojenských škol, organizací vojenských vysloužilců a jiných vojenských a polovojenských organizací, zároveň se všemi kluby a spolky přispívajícími k udržování německých vojenských tradic budou úplně a definitivně zrušeny tak, aby bylo trvale znemožněno obnovení nebo přeorganizování německého militarismu a nacismu;

b) všechny zbraně, střelivo a válečný materiál, stejně jako prostředky k jejich výrobě, musí být dány k dispozici spojencům nebo zničeny. Udržování a výroba veškerých letadel a všech zbraní, střeliva a válečného materiálu budou znemožněny;

I. Přesvědčit německý lid, že utrpěl úplnou vojenskou porážku a že se nemůže vyhnout odpovědnosti za to, co sám na sebe uvalil, poněvadž jeho vlastní bezohledný způsob válčení a fanatický nacistický odpor zničily německé hospodářství a musely způsobit zmatek a utrpení;

III. Zničit národně socialistickou stranu a její přidružené a podřízené organizace, rozpustit všechny nacistické instituce, zajistit, aby nebyly v žádné formě obnoveny, a znemožnit jakoukoli nacistickou a militaristickou činnost nebo propagandu;

IV. Připravit konečnou obnovu německého politického života na demokratickém základ a budovat mírovou součinnost Německa v mezinárodním životě.

4. Všechny nacistické zákony, které tvořily základ Hitlerova režimu nebo zavedly diskriminaci na základ rasy, vyznání nebo politického přesvědčení, budou zrušeny. Nebude trpěna žádná zákonná, správní nebo jiná diskriminace.

5. Váleční zločinci a všichni, kdo se zúčastnili plánování nebo provádění nacistických akcí, které přinášely krutosti i válečné zločiny nebo je vyvolaly, budou zatčeni a souzeni. Nacističtí vůdcové, vlivní stoupenci nacismu a vysocí činitelé nacistických organizací a institucí, jakož i všechny jiné osoby nebezpečné pro okupaci nebo její cíle budou zatčeni a internováni.

6. Všichni členové nacistické strany, kteří byli více než nominálními účastníky v činnosti strany, a všechny jiné osoby nepřátelské spojeneckým cílům budou odstraněni z veřejných nebo poloveřejných úřadů a z odpovědných míst ve významných soukromých podnicích. Takoví lidé budou nahrazeni osobami, které jsou pro své politické a mravní kvality považovány za schopné přispět k rozvoji opravdových demokratických institucí v Německu.

7. Německá výchova bude kontrolována tak, aby byly úplně vyloučeny nacistické a militaristické doktríny a aby byl umožněn úspěšný rozvoj demokratických idejí.

8. Soudnictví bude reorganizováno v souladu se zásadami demokracie, zákonné spravedlnosti a rovnosti práv pro všechny občany bez rozdílu rasy, národnosti nebo náboženství.

9. Řízení v Německu má směřovat k decentralizaci politické struktury a k rozvoji místní odpovědnosti. Proto:

I. Musí být obnovena místní samospráva v celém Německu podle demokratických zásad, zvláště prostřednictvím volených sborů, a to tak rychle, jak to dovolí vojenská bezpečnost a cíle vojenské okupace;

II. V celém Německu budou povoleny a povzbuzovány všechny demokratické politické strany, jež budou mít právo shromažďovací a právo veřejné diskuse;

III. Zásady reprezentace a volitelnosti budou zavedeny do krajské, oblastní a zemské správy tak rychle, jak to umožní úspěšné uplatnění těchto zásad v místní samosprávě;

IV. Ústřední německá vláda nebude prozatím utvořena. Budou však zřízeny některé základní ústřední německé správní úřady, které povedou státní tajemníci, zvláště v oboru financí, dopravy, spojů, zahraničního obchodu a průmyslu. Tyto úřady budou působit pod řízením Kontrolní rady.

10. Pokud to dovolí vojenská bezpečnost, bude povolena svoboda slova, tisku a náboženství a budou respektovány náboženské instituce. Rovněž s výhradou zachování vojenské bezpečnosti bude povoleno zakládat svobodné odborové organizace.

B. Hospodářské zásady

11. Aby byl zničen německy válečný potenciál, bude zakázána a znemožněna výroba zbraní, střeliva a válečného materiálu, jakož i všech typů letadel a námorních lodí. Výroba kovů, chemických látek, strojů a jiných předmětů přímo potřebných pro válečné hospodářství bude přísně kontrolována a omezena na schválené, mírové potřeby Německa v poválečné době, aby bylo dosaženo cílů uvedených v odstavci 15. Výrobní kapacita nepotřebná pro povolenou výrobu bude demontována v souhlase s reparačním plánem doporučeným Spojeneckou reparační komisí a schváleným zúčastněnými vládami, anebo, nebude-li demontována, bude zničena.

12. Německé hospodářství bude v co nejkratší době decentralizováno tak, aby bylo odstraněno nynější přílišné soustředění hospodářské moci, jak se projevuje zejména v kartelech, syndikátech a jiných monopolních seskupeních.

13. Při organizaci německého hospodářství bude se klást hlavní důraz na rozvoj zemědělství a mírového průmyslu pro vnitřní spotřebu.

14. Po dobu okupace bude s Německem nakládáno jako s jednotným hospodářským celkem. Proto bude dohodnuta společná politika, pokud jde o

- a) hornictví a výrobu průmyslovou i její rozvržení;
- b) zemědělství, lesnictví a rybolov;
- c) mzdy; ceny a přídělky;
- d) dovozní a vývozní program pro Německo jako celek;
- e) měnu a bankovníctví, úřední daně a cla;
- f) reparace a demontáž průmyslového válečného potenciálu;
- g) dopravu a spoje.

Při provádění této politiky se bude přihlížet k různým místním poměrům tam, kde to okolnosti vyžadují.

15. Německé hospodářství bude podrobena spojenecké kontrole, avšak jen v míře potřebné k tomu, aby

- a) byly uskutečněny programy průmyslového odzbrojení a demilitarizace, reparací a schváleného vývozu a dovozu;
- b) byla zajištěna výroba zboží a udržovány služby nutné k uspokojování potřeb okupačních armád a zavlčených osob v Německu a nezbytné pro udržení průměrné životní úrovně v Německu tak, aby nepřesahovala průměrnou životní úroveň v evropských zemích. (Evropskými zeměmi se míní všechny evropské země kromě Spojeného království a Svazu sovětských socialistických republik);
- c) způsobem, který určí Kontrolní rada, bylo zajištěno spravedlivé rozdělování nezbytného zboží mezi jednotlivá pásma tak, aby v celém Německu bylo vytvořeno vyrovnané hospodářství a snížena potřeba dovozu;
- d) německý průmysl a všechny mezinárodní hospodářské a finanční transakce včetně vývozu a dovozu byly kontrolovány tak, aby Německu bylo znemožněno rozvíjet válečný potenciál a aby bylo dosaženo ostatních zde uvedených cílů;

e) byly kontrolovány všechny německé veřejné nebo soukromé vědecké organizace, výzkumné a pokusné instituce, laboratoře atd., související s hospodářskou činností.

16. Při ukládání a udržování hospodářské kontroly, zavedené Kontrolní radou, bude vytvořen německý správní aparát a od německých úřadů bude požadováno, aby, pokud je to prakticky možné, samy tuto kontrolu vyhlášovaly a prováděly. Takto má německý národ dojít k přesvědčení, že sám nese odpovědnost za provádění této kontroly a za jakékoli její selhání. Jakákoli kontrola z německé strany, která by směřovala proti cílům okupace, bude zakázána.

17. Budou co nejrychleji učiněna opatření

a) k provedení nezbytných oprav v dopravě;

b) ke zvýšení těžby uhlí;

c) k co největšímu zvýšení zemědělské výroby;

d) k provedení nejnaléhavějších oprav obytných domů a obecně užitečných podniků.

18. Kontrolní rada učiní vhodné kroky, aby získala kontrolu a dispoziční právo nad majetkem, který vlastní Němci v zahraničí, pokud takový majetek ještě není pod kontrolou Spojených národů, které se zúčastnily války proti Německu.

19. Placení reparací by mělo ponechat německému národu dosti zdrojů, aby mohl žít bez zahraniční pomoci. Při vypracování hospodářského rozpočtu Německa musí být postaráno o prostředky na zaplacení německého dovozu. Toto pravidlo se nevztahuje na zařízení a výrobky uvedené v odstavci 4 A) a 4 B) dohody o reparacích.

III. Německé reparace

V souladu s rozhodnutím krymské konference, že Německo bude povinno nahradit v co největší míře škody a utrpení, které způsobilo Spojeným národům a za něž se německý národ nemůže zbavit odpovědnosti, bylo dosaženo této dohody o reparacích:

Reparační nároky SSSR budou kryty odvozem ze sovětského okupačního pásma v Německu a vhodným německým zahraničním majetkem.

2. SSSR se zavazuje, že ze svého vlastního reparačního podílu uspokojí reparační nároky Polska.

3. Reparaci nároky Spojených států, Velké Británie a jiných zemí, které mají právo na reparace, budou uhrazeny ze západních okupačních pásem a z vhodného německého zahraničního majetku.

4. Kromě reparací, které si SSSR vezme z vlastního okupačního pásma, dostane navíc ze západních pásem:

A) 15 % takového použitelného a úplného provozního průmyslového zařízení, především průmyslu metalurgického, chemického a strojírenského, které není pro německé mírové hospodářství nezbytné a které má být odvezeno ze západních německých pásem, a to výměnou za stejnou hodnotu potravin, uhlí, potaše, zinku, stavebního dřeva, hliněných výrobků, naftových produktů a jiného zboží, které bude sjednáno.

B) 10 % takového průmyslového zařízení, které není pro německé mírové hospodářství nezbytné a které má být odvezeno ze západních pásem, při čemž toto bude odevzdáno sovětské vládě na reparační účet bez zaplacení nebo protihodnoty jakéhokoli druhu. Odvoz zařízení podle odstavců A a B se bude provádět současně.

5. Množství zařízení, jež má být odvezeno ze západních pásem na účet reparací, musí být určeno nejpozději do 6 měsíců od dnešního dne.

6. S odvozem provozního průmyslového zařízení se započne co nejdříve a odvoz bude ukončen do dvou let ode dne, kdy dojde k určení podle odstavce 5. S dodávkami zboží podle odstavce 4 A se započne co nejdříve a SSSR zboží dodá v dohodnutých splátkách do pěti let od uzavření této dohody. Množství a druh průmyslového zařízení, které není pro německé mírové hospodářství nezbytné a je tudíž vhodné pro reparace, určí Kontrolní rada podle směrnic stanovených Spojeneckou reparační komisí za účasti Francie, s výhradou konečného schválení velitele pásma, z něhož má být zařízení odvezeno.

7. Dříve než bude stanoveno celkové množství zařízení, jež má být odvezeno, bude takové zařízení, jež bude určeno jako vhodné pro dodávky, dodáváno zálohově postupem stanoveným v poslední větě odstavce 6.

8. Sovětská vláda se zříká všech reparačních nároků, pokud jde o akcie těch německých podniků, které leží v západních okupačních pásmech, jakož i německého zahraničního majetku ve všech státech kromě těch, jež jsou uvedeny v odstavci 9.

9. Vlády Velké Británie a Spojených států vzdávají se všech reparačních nároků, pokud jde o akcie německých podniků, které leží ve východním okupačním pásu Německa, jakož i německého zahraničního majetku v Bulharsku, Finsku, Maďarsku, Rumunsku a východním Rakousku.

10. Sovětská vláda nečiní si nároků na zlato, které spojenecká vojska zabavila v Německu.

IV. Opatření týkající se německého válečného a obchodního loďstva

Konference se zásadně dohodla, jak bude upraveno použití německého válečného a obchodního loďstva a jak s ním bude naloženo. Bylo rozhodnuto, že tři vlády jmenují znalce, aby společně vypracovali podrobné plány k provedení dohodnutých zásad. Další společné prohlášení učiní v příslušné době tři vlády současně.

V. Město Královec a přilehlá oblast

Konference zkoumala návrh sovětské vlády, aby až do konečného vyřešení územních otázek při mírovém uspořádání vedl úsek západních hranic Svazu sovětských socialistických republik, který přilehlá k Baltickému moři, od bodu na východním břehu Gdanského zálivu k východu, severně od Braunsbergu – Goldapu k bodu, kde se setkávají hranice Litvy, Polské republiky a Východního Pruska. Konference v zásadě schválila návrh sovětské vlády na definitivní odevzdání města Královec a přilehlé oblasti, jak bylo právě popsáno, Sovětskému svazu s tou výhradou, že vlastní hranici přezkoumají znalci. President Spojených států a britský ministerský předseda prohlásili, že budou tento návrh konference při budoucím mírovém uspořádání podporovat.

VI. Váleční zločinci

Tři vlády vzaly na vědomí jednání, která se vedla v posledních týdnech v Londýně mezi zástupci Velké Británie, Spojených států, Sovětského svazu a Francie o uzavření dohody o tom, jak budou souzeni ti hlavní váleční zločinci, jejichž zločiny nelze podle Moskevské deklarace z října 1943 zeměpisně určitě lokalizovat. Tři vlády potvrzují svůj úmysl postavit tyto zločince před rychlý a spravedlivý soud. Doufají, že londýnská jednání povedou k brzké dohodě o této otázce, a považují za velmi významné, aby proces proti těmto hlavním zločincům byl zahájen co nejdříve. První seznam obžalovaných bude uveřejněn před 1. zářím.

VII. Rakousko

Konference zkoumala návrh sovětské vlády na rozšíření pravomoci rakouské prozatímní vlády na celé Rakousko. Tři vlády se dohodly, že jsou ochotny zkoumat tuto otázku po vstupu britských a amerických oddílů do Vídně. Bylo usneseno, že na Rakousku nebudou požadovány reparace.

VIII. Polsko

Konference projednala otázky týkající se prozatímní polské vlády a západní hranice Polska. Pokud jde o polskou prozatímní vládu národní jednoty, konference vyjádřila své stanovisko:

A. S potěšením jsme vzali na vědomí, že mezi zástupci Poláků z Polska a ciziny byla sjednána dohoda, která v souhlase s usnesením krymské konference umožnila vytvořit polskou prozatímní vládu národní jednoty, kterou uznaly tři mocnosti. Po navázání diplomatických styků mezi vládou Velké Británie, Spojených států a polskou prozatímní vládou národní jednoty odvolaly tyto vlády uznání dřívější polské vlády v Londýně, která již neexistuje.

Vlády Velké Británie a Spojených států učinily opatření, aby chránily zájmy polské prozatímní vlády národní jednoty jakožto uznané vlády polského státu, pokud jde o majetek, který patří polskému státu a je na jejich území a pod jejich kontrolou, ať jde o majetek jakéhokoli druhu. Učinily dále opatření, aby nedošlo k zcizení tohoto majetku třetím osobám. Polské prozatímní vládě národní jednoty bude vhodným způsobem usnadněno použít obvyklých právních prostředků, aby jakýkoli majetek, který náleží polskému státu a který byl neprávem zcizen, získala zpět.

Jmenované tři mocnosti ochotně poskytnou pomoc polské prozatímní vládě národní jednoty, aby umožnily co nejrychlejší návrat do Polska všem Polákům v zahraničí, kteří se chtějí navrátit, čítajíc v to členy polských ozbrojených sil i obchodního loďstva. Očekávají, že těmto Polákům, kteří se vrátí domů, budou poskytnuta stejná osobní i majetková práva jako všem polským občanům.

Tři mocnosti berou na vědomí, že ve shodě s usnesením krymské konference dala polská prozatímní vláda národní jednoty souhlas, aby se co nejdříve konaly svobodné a nerušené volby na základě všeobecného a tajného hlasovacího práva, v nichž se budou mít právo zúčastnit a jmenovat své kandidáty všechny demokratické a protinacistické strany, a aby zástupci spojeneckého tisku měli plnou volnost informovat svět o vývoji v Polsku před volbami i po dobu voleb.

B. O západní hranici Polska bylo dosaženo této dohody:

V souhlase s dohodou o Polsku, které bylo dosaženo na krymské konferenci, vyžádaly si hlavy tří vlád názor polské prozatímní vlády národní jednoty, pokud jde o přírůstek území, které má Polsko dostat na severu a na západ. President Polské národní rady a členové polské prozatímní vlády národní jednoty byli na konferenci přijati a přednesli plně své názory. Tři hlavy vlád znovu potvrdily svůj názor, že konečné určení západních hranic Polska má být odloženo do mírového uspořádání.

Tři hlavy vlád souhlasí s tím, aby bývalá německá území východně od čáry vedoucí od Baltského moře bezprostředně na západ od Swinemunde a odtud podél řeky Odry až k jejímu soutoku se západní Nisou a podél západní Nisy k československým hranicím, včetně té části Východního Pruska, jež podle dohody dosažené na této konferenci nebyla dána pod správu Svazu sovětských socialistických republik, a včetně území bývalého svobodného města Gdaňska, byla až do konečného určení západní polské hranice spravována polskou vládou a aby z tohoto hlediska tato území nebyla považována za součást sovětského okupačního pásma v Německu.

IX. Uzavření mírových smluv a přijetí do Organizace spojených národů

Konference se dohodla na tomto prohlášení o společné politice, aby tak byly po vítězství v Evropě vytvořeny co nejdříve podmínky trvalého míru:

Tři vlády považují za žádoucí, aby nynější nepřírozené postavení Itálie, Bulharska, Finska, Maďarska a Rumunska bylo ukončeno uzavřením mírových smluv. Věří, že ostatní zúčastněné spojenecké vlády budou tento názor sdílet.

Tři vlády zařadily přípravu mírové smlouvy s Itálií jako první mezi významnými úkoly, jimiž se bude zabývat nová Rada ministrů zahraničí. Itálie byla první ze států Osy, který se rozešel s Německem, přispěl materiálně k jeho porážce a nyní se připojil ke spojencům v boji proti Japonsku. Itálie se osvobodila od fašistického režimu a činí velké pokroky v obnově demokratické vlády a instituci. Uzavření takové mírové smlouvy s uznanou a demokratickou italskou vládou umožní třem vládám splnit jejich přání a podporovat italskou žádost o přijetí za člena Spojených národů.

Tři vlády pověřily Radu ministrů zahraničí také úkolem připravit mírové smlouvy s Bulharskem, Finskem, Maďarskem a Rumunskem. Uzavření mírových smluv s uznanými demokratickými vládami v těchto státech rovněž umožní třem vládám, aby podporovaly žádost těchto vlád o členství ve Spojených národech. Tři vlády souhlasí s tím, že každá z nich bude v blízké budoucnosti samostatně zkoumat, přihlížejíc k poměrům, jež budou v tu dobu existovat, otázku navázání diplomatických styků s Finskem, Rumunskem, Bulharskem a Maďarskem v rozsahu možném před uzavřením mírových smluv s těmito zeměmi.

Tři vlády nepochybují, že vzhledem ke změně poměrů, vyplývajícím z ukončení války v Evropě, budou zástupci spojeneckého tisku požívat plné svobody při informování světa o vývoji poměrů v Rumunsku, Bulharsku, Maďarsku a Finsku.

Pokud jde o přijetí jiných států do Organizace spojených národů, čl. 4 Charty Spojených národů prohlašuje, že: "1. Do Organizace spojených národů mohou být jako členové přijaty všechny ostatní mírumilovné státy, které přijmou závazky obsažené v této Chartě a které jsou podle soudu Organizace způsobilé a ochotné tyto závazky plnit. 2. O přijetí kteréhokoli takového státu za člena Spojených národů rozhodne Valné shromáždění na doporučení Rady bezpečnosti." Pokud se týče tří vlád, budou podporovat žádosti o členství těchto států, které zůstaly za války neutrální a vyhovují uvedeným požadavkům.

Tři vlády pokládají však za svou povinnost jasně prohlásit, že nebudou podporovat žádost o členství, kterou by předložila nynější španělská vláda, jež byla utvořena za pomoci mocností Osy a která vzhledem k svému původu, své povaze, své dosavadní činnosti a k svému těsnému spojení s útočnými státy nemá potřebných vlastností, jež by takové členství odůvodňovaly.

X. Územní poručenství

Konference zkoumala návrh sovětské vlády o poručenských územích, jak byla definována v usnesení krymské konference a v Chartě Organizace spojených národů.

Po výměně názorů na tuto otázku bylo usneseno, že o osudu všech bývalých italských koloniálních území bude rozhodnuto v souvislosti s přípravou mírové smlouvy s Itálií a že otázka italského území bude projednávána na zářijovém zasedání Rady ministrů zahraničí.

XI. Přezkoumání postupu spojeneckých kontrolních komisí v Rumunsku, Bulharsku a Maďarsku

Tři vlády vzaly na vědomí, že sovětsí zástupci ve Spojeneckých kontrolních komisích v Rumunsku, Bulharsku a Maďarsku zaslali svým britským a americkým kolegům návrhy, jak by nyní, kdy nepřátelství v Evropě skončilo, bylo možno zlepšit práci kontrolních komisí.

Tři vlády byly zajedno v tom, že je nyní třeba přistoupit k revizi postupu Spojeneckých kontrolních komisí v těchto zemích, při čemž se má přihlížet k zájmům a odpovědnosti tří vlád, které společně předložily podmínky příměří každému z těchto států, a vycházet z dohodnutých návrhů.

XII. Spořádaný odsun německého obyvatelstva

Konference dospěla k této dohodě o odsunu Němců z Polska, Československa a Maďarska:

Tři vlády prozkoumaly tuto otázku po všech stránkách a uznaly, že německé obyvatelstvo nebo jeho složky, které zůstávají v Polsku, Československu a v Maďarsku, bude třeba odsunout do Německa. Jsou zajedno v tom, že jakýkoli odsun musí být prováděn spořádaně a lidsky.

Poněvadž by příliv velkého počtu Němců do Německa zvětšil břemeno, které již doléhá na okupační úřady, soudí, že tento problém by měla zkoumat především Kontrolní rada a přihlížet při tom zvláště k tomu, aby tito Němci byli spravedlivě rozděleni mezi jednotlivá okupační pásma. Dávají proto svým zástupcům v Kontrolní radě příkaz, aby co nejdříve svým vládám oznámili, kolik takových osob už přišlo do Německa z Polska, Československa a Maďarska, a aby podali odhad, v jaké době a jak rychle by mohly být provedeny další odsuny vzhledem k nynější situaci v Německu.

O tom se současně uvědomují československá vláda, polská prozatímní vláda a kontrolní komise v Maďarsku se žádostí, aby zatím zastavily další vyhošťování, dokud zúčastněné vlády neprozkoumají zprávy svých zástupců v Kontrolní radě.

Podepsáni: J. V. Stalin, Harry S. Truman, C. R. Attlee, Berlín 2. srpna 1945.

BR Deutschland gesamt: 1.918.906
 (mit Saarland und Berlin-West)
 DDR gesamt: 914.000

Österreich (1954):
 eingebürgert 96.448
 nicht eingebürgert 44.203
 (Ergebnis der Volkszählung vom 13. 9. 1950)

